

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadónival:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, szeptember 20-án.

259. szám.

Homály.

Nagy fekete felhő huzódott el az ország fölött. A nagyobbik sötétségben, amelyet támasztott, szinte megfélemlítettünk arról a kisebbikről, amelyik fölött panaszok dúlunk. Pedig a nemzeti gyász előtt minden berekből csak egy panasz hangzott ki: az országot homályban hagyják és semmit sem tudhat a kiegyezési tárgyalások eredményeiről.

Emlékezetből kell összeszedni a panasz tartalmát. Az ország kíváncsian leste az ischli és bécsi tanácskozások eredményeit. A parlament világosságot követelt, a kormány pedig nem akart nyilatkozni. A félhivatalos sajtó, amely máskor a kormány legkisebbik győzelmének is illuminálni szokott, a „Frankfurter Zeitung” közlése szerint utasítást kapott, hogy ne merjen győzelemről írni. Pedig a félhivatalos illumináció talán bevilágíthatott volna a sötétségbe. Az expozé, amelyben máskor legalább néhány gyertyaláng világít a jövőbe, szintén sötét volt az idén. Az obstrukció csak az ellenzék fegyverbarátságát világította meg, de nem a politikai helyzetet. S nem volt egészen alaptalan az a panasz, hogy az ország sötétben tapogatózik; a kormány és sajtója még csak egy árva gyertyalánggal sem siet segítségére; világosságot tehát, mint az a bizonyos falu, csak a k a l e n d á r i u m t ó l remélhet az ország.

Ez volt a panasz, az obstrukció oka.

De igazán olyan vak a sötétség?

Néhány apró szentjános bogár a leg-sötétebb éjszakában is világít s a politikai homályból is kiragyoq néhány elszórt adat és nyilatkozat. Ezek után is el lehet indulni. Ott volt például az expozéban egy kis világító szentjánosbogár, aminek fényénél láthattuk, hogy a valuta rendezése előtt önálló vámterületről legfőleg akadémiusan lehet vitázni. Az első sugár tehát már tájékoztatott, hogy az önálló vámterülettel még egy kicsit messze vagyunk. Viszont kötelező nyilatkozatok biztosítottak, hogy a vámszövetség is ki van zárva s így mégis csak közelebb vagyunk már a gazdasági önállósághoz, mint voltunk azelőtt. A szövetséget már túlhaladtuk, az önállóságot még nem érthetük el; tehát ott vagyunk valahol a kettő között. Mikor ennyit tudhatunk, ez már nem teljes sötétség. De a szentjánosbogarak fénye tovább is elvezet és nyomról-nyomra tapogatózva, majdnem biztonsággal tájékozhatjuk magunkat az állítólagos homályban. Mert azt is hallottuk, hogy a Badeni-javaslatokból a kormány semmit sem hagyott lealkudni, a magasabb kvótára pedig már a törvény értelmében sem tehetett ígéretet. A megállapodás tehát, ha van ilyen, a kormányok között, csak az lehet, hogy önálló intézkedéssel fogjuk fentartani a vámközösséget s míg a Badeni-javaslatokban kivívott kedvezményeket nyomban biztosítjuk Magyarországnak, addig Ausztria a maga kárpótlását csak akkor fogja megkapni, ha az alkotmányos munka felvételével lehetővé teszi a végleges rendezést.

Mit jelent ez? Mikor áprilisban a kormány betérjesztette a kiegyezési javaslatokat, megcsináltuk a mérleget és kimutattuk, hogy a várható hasznot és az elmaradó kárt összevetve, az országnak évente körülbelül nyolcz milliónyi haszna lesz az újkiegyezésből. Ezt a hasznot akkor még az ellenzék is olyan nagyra taksálta, hogy el sem tudta képzelni valami nagy kárpótlás nélkül és már panaszkodni kezdte, hogy meg fogjuk fizetni a magasabb kvótával. Ha akkor a kormány azt mondhatja a törvényhozásnak, hogy a Badeni-javaslatokból minden jó az országé, a méltányos kárpótlás pedig függőben marad legalább is addig, amíg Ausztria észre tér: az ellenzék is tapsolt volna a kormánynak. Az országról nem is szólva, mert ez így is tapsolt. Minden közjogi skrupulustól menten érezte ugyanis az ország, hogy az új kiegyezési javaslatokban kivívott gazdasági eredmények az ő nagy gyarapodását jelentik. De az új javaslatok akkor, Magyarországtól függetlenül okokból, nem emelkedhettek törvényerőre, Ausztria pedig még a maga nyomoruságos helyzetében is csak úgy akart a tárgyalások folytatásába egyezni, ha a Badeni-javaslatokat is revízió alá veszik. Nem a magasabb kvótát sürgette, hanem a Magyarország számára kivívott engedményekből akart volna egyet-mást visszaacsikarni. Cserébe szívesen tett volna olyan koncessziókat, amelyek Magyarországon talán könnyebbé tették volna a kormány helyzetét. Ezek nyilvánvaló dolgok.

S itt volt a kritikus pillanat. Más

A királyné szobráról.

Bár egy kiváló államférfiunk nagy maliciával az eddigi szobrokra czéfozva, akképen nyilatkozott néhány nap előtt a szabadelvű körben: A királyné annyira magyar volt, hogy megérdemli, miszerint ne magyar szobrászszal faragtassák ki a magyarok, mi ellenkezőleg azt hisszük, hogy csakis magyar szobrász vehető kombinációba, de a szobor-pályaműveket megbíráló bizottságba kell már egyszer nagyizlésű embereket választani és nem pusztán nagy urakat, mint eddigelé, akik elkövezték azt a naivitást, hogy lóhátra ültetik Andrásy Gyulát, hasonlóan a szegedi magisztrátushoz, hol illo tempore, midőn a szegedi Dugonics-szobrot emelték, a derék papot is lovon akarták ábrázoltatni. Hiszen az igaz, hogy Andrásy némelykor lovon is ült. De ez nem ok. Mert hogy fogna az kinézni, ha egyszer valamikor zongora mellé ültetné a jövő kor szobrásza Apponyit, csak azért, mert néha ő is szokott zongorázni.

Az eddigi budapesti szobrok kétségkívül igen primitívek az ő tekeréseikkel. Oh szerencsétlen tekerések, melyek a szónoklatot jelképezik, éppen oly durván, mint a mézeskalácsos

szíveken a szerelmesek, kiknek a szívük kívülre van kifestve — hogy a közönség tudja a képecskének a szerelemre való vonatkozását. A levert forradalmat az összetört ágyu és a bekötött fejű honvéd szimbolizálja. A megkoszorúzó angyal annyira chablon már, hogy ne is mutatkozzék többé. A serpenyőből kigyuló lángok se hatnak már. Szóval, az egész leltár elfogyott. A kiabáló Petőfi valószínűságon polizeiwidrig. És csak egy meglehetősen szobor van: a József nádoré. De ez is csak azért meglehetősen, mert nem most csinálták. Ha most csinálják, minthogy nagy városelő volt, hát bizonyosan egy kétemeletes bronzházikót kellene a balkezeben emelnie.

Ily viszonyok között nem nagy reményesség van valami műremekhez, de mégis magyar művészettel kell a szobrot csináltatni s excentrikus koncepcziók s holmi allegorikus zöldségek helyett, nézetünk szerint, legokosabb azt a jelenetet kidolgozni szoborműben is, melyet maga az élet adott, mely amellé, hogy legigazabb és ránk nézve a legmegindítóbb, egyszermind legjobban kifejezi, amit mi benne megörökíteni akarunk, a királyné hozzánk való szeretetét és áldó segítségét a kiegyezés nagy művében.

Igenis a szobormű témáját maga a

felséges asszony adta, midőn a Deák ravatalánál letérdepelt. Minden egyéb keresett és erőszakos téma lenne, ez imponáló és fenséges, mert egyszerű, világos, s egy darab márványba vágott történelem.

Csak a hol ábrázolható akció hiányzik, ott lehet erőszakosan előkeresni egy attitűdet, vagy egy képletes helyzetet, mely valahogyan jellemző legyen, de ahol ez már megvan adva az események vagy a szituáció által, ott nem is szabad más idegen színhez nyulni. Béla király névtelen jegyzőjénél például egészen világos, hogy álarccsal kell ábrázolni, Kinizsy Pál kezébe két kard dukál, magyarországi vagy ahogy a király nevezi, thüringiai szent Erzsébet okvetlenül azzal a kosárral vésendő ki, melyben a szegényeknek vitt ételek rózsálkká változtak át, Zrinyi Ilona pánczéiban, karddal kell hogy álljon egy várbástyán.

Nem. A fölött alig lehet vitatkozni, hogy a feldolgozandó téma a Deák ravatalánál térdeplő királyné. Ott kell állnia a koporsónak fehér márványból, a királyné koszorújával s ő maga ott térdel a koporsóra hajolva. Szép, nyulánk alakja így jut hatalmasan érvényre, kivált ha azt a ruhát hagyja meg a szobrász magyar diszöltöny helyett, amit tényleg viselt. Igaz, hogy e szobor szeliden mondva mélyen megdöbbenő

kormány talán feláldozza a még nem szentesített Badeni-javaslatokat és más formai vívmányokért cserébe odaajándékozta az igazi hasznót. De Bánffy nem úgy tett. A Badeni-javaslatokat nem hagyta megnyirbálni, a magasabb kvóta dolgában pedig egyáltalán nem állott szóba. Csorbitatlanul hozta ki a tanácskozásból azokat a kedvezményeket, amelyeknek az ellenzék is örült, ellenben nem kötelezte magát arra a kárpótlásra, amelytől az ellenzék tartott. És mégis az történt, hogy az ellenzék minden árnyalata összeolvadt és az első pillanatban már az obstrukciót szegezte a kormány mellé. Szinte csodálatos vakság ez. Mintha az örség nem bocsátaná le a függőhidat a mi katonáink előtt, akik a mi megmentett zászlónkkal jönnek vissza a csatából. Pedig az ellenség ott van a nyomukban és perczeken fordul meg a zászló sorsa.

De hiába int odalenn az egész ország. Hiába gesztikulál és erőlködik, az örség nem akarja lebocsátani a hidakat. Az idő pedig rövid és úgy lehet, hogy a Bánffy minden ügyessége és minden ravaszsága kárba vész, mert a törvényhozás kisebbsége nem akar látni s a maga vakságában azt hiszi, hogy a hiányos világosságban van a hiba. Pedig teljes a világosság s csak ő az, aki nem lát. Köröskörül az ország tisztán látja, hogy győzedelmesebben még ritkán tért haza kormány, mint ezuttal és győzedelme annál nagyobb, mert minden veszteség nélkül érte el. Nem áldozott érte sem jogot, sem embert, sem anyagiakat. Csudálatos ravaszsággal vivta ki a diadalt, amikor el tudta hitetni, hogy ami neki diadal, az az ellenfélnek orvosság. El tudta hitetni, hogy Magyarország diadala Ausztriának áll az érdekében és hogy az anyagi jó, melynek Magyarország örvendeni fog, csak serkentője lesz Ausztriának, amikor egyébként sehogsem tudták az alkotmányos utra visszatérni. Ha boldog meglepedésben látja

maga előtt haladni Magyarországot, hatni fog reá a példa és kivált hatni fog reá az önérdék, mert csak az alkotmányos uton nyerheti el az előnyöket, amelyek Magyarországnak hamarabb kijutottak. És főképen el tudta hitetni, hogy a monarchia megzavart egyensúlya nem állhat másként helyre, csak ha Magyarország anyagi záloggal rákényszeríti Ausztriát a rendre és alkotmányos munkára.

A „Frankfurter Zeitung“-nak igaza lehet, amikor felsőbb utasításban látja a felhivatalos sajtó hallgatásának okát. Mert sokkal kisebb diadaloknak is teli torokkal szokta máskor a hozsannát zengeni. De másrészt talán csakugyan fölösleges is a felhivatalos sajtó győzelmi éneke. Az ország ugyanis, ahogy a tanácskozások rendjét figyelemmel kísérte, egyszerűen bizonyos benne, hogy Bánffy Dezső talán nem a legnobilisabb, de mindenestre a legjobb alkut kötötte; vagy nevében szólítva a gyermeket, ravasz módon behálózta az osztrákokat. A monarchia és Ausztria érdekeit hangoztatta, de ugyanakkor elsősorban Magyarországnak szüretelt. S épen azért az ország természetesen találja, hogy a diadalról szépség-hibája miatt kevés szó essék és fölösleges dicsekedéssel az eredményt ne kockáztassák. Az a homály, amelyet a magyar ellenzék panaszol, voltaképen a féltett eredményt védelmezi és a história nem igen tud klasszikusabb oktalanságról, mint amikor épen azok kiáltoznak teljes világosság után, akiknek a védekezésben ez a homály a legjobb segítője. Mire való az a nagy világosság? Az elszórt adatok és nyilatkozatok, mint megannyi szentjánosbogár, épen elegendő világossággal szolgálnak, hogy mi megláthassuk visszavivott kincseinket; a nagyobb világosság pedig nyomra vezetné a veszteseket. Omar mondta, mikor visszaszerezte a sahtól gyémántját: „Sötétségben kell haza botorkálnom, de azért nem veszem ki zsebemből a

gyémántot, mert fénye nemcsak nekem mutatná az utat, hanem a sahnak is.“ A homály néha a jobbik világosság.

Igy érez az ország. Csak figyeljék meg. Akik pedig oktalannul teljes világosság után kiáltoznak, ma még csak nevetések az ország szemében, de ha oktalanságukkal a nehezen kivivott eredményeket prédául dobják, sohasem fogják kiheverhetni ezt a rettenetes felelősséget . . .

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

Az új polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv szerkesztőbizottságának múlt heti ülésében megvitatás tárgyát képezte a törvényes öröklés fejezetéből a hitvestársi öröklés kérdése. Ennek a kérdésnek tüzetes megoldását az a körülmény tette szükségessé, hogy egyik korábbi álláspont szerint a tervezet az ági öröklés elvét csak a szülői parentelán fogja érvényre juttatni. Az örökségi rész szerkesztőjének Schwarcz Gusztáv dr. egyetemi tanárnak javaslata szerint a hitvestárs örökli; 1. a szülői csoportba tartozó örökös mellett a szerzemény felét; 2. a nagyszülői csoportba tartozó örökös mellett a hagyatékat felét; 3. a további rokonok elől az egész hagyatékat. A bizottság megállapodott abban, hogy elvi kiinduló pontul elfogadják a mai jogot, mely szerint a hitvestárs az egész szerzeményt örökli; amennyiben azonban a szerzemény több, mint a hagyatékat, úgy bizonyos része (fele vagy harmada) a hitveszel konkuráló rokon javára esik. A szabályozás alapelve lesz továbbá, hogy a szülői parentelában semmiesetre sem kap a hitves többet, mint a nagyszülőiben.

Kedélyes kortes-ut. Obert Ferencz brassói szász pap, képviselőjelölt, a szász hermányi választókerület három szász községébe ment, hogy programbeszédét megtartsa. Szent Péter község választói már jóelőre megüzenték neki, hogy nem hajlandók őt meghallgatni, minek következtében Obert kíséretével együtt megállás nélkül hajtattott tovább a szomszéd Szász-Hermányba. Itt is, Prázmáron is csekélyszámu választók hallgatták beszédét, amelyben programot nem adott, hanem kizárólag azt fejtegette, hogy miután a szász választók a választókerületben többségben vannak, semmi-

lesz valamely téren, különösen éjjel holdvilágnál, mert bizonyos temetői hangulata van, de e megrázó hatás, szerencse a szoborra nézve. Valami új, megkapó, merész és eredeti. Európa egy városában se látni ilyet, ez kétségtelen. De ennek oka csak az, hogy nincs ilyen témájuk a történelmükben. Ha volna, bizony feldolgoznák.

Ami a helyet illeti, arra nézve is tisztán áll előttünk, hogy e térnek az Új-épület hajdani helyén, a középben kellene lennie. Hogy annak a szobra álljon ott, akinek nagyrésztben köszönhetjük, hogy az a szomorú épület és ami sötét fogalom azzal összeköttetésben volt, örökre eltűnt.

Hadd lássuk ott a rettenetes börtön egykori helyén az ő karcsu, fehér alakját térdelőben, imádkozóban egy fehér koporsónál, beöntve a napsugaraktól, — amelyek itt nem világítottak azelőtt.

Ez a mi nézetünk a királyné felállítandó szobrának témájáról és helyéről, de hogy a mások nézetei felől is tájékozva legyenek olvasóink, több jeles és illetékes férfi véleményét is kikértük, akik, köszönet a szivessé-

gükért, a következőket föltett kérdésre méltóztattak felelni.

Hogyan képzelik a szobrot?
És hova gondolják felállítani?

Jókai Mór.

Az Erzsébet-téren szeretné látni a királyné szobrát. A tágas, szép tér gyönyörű fái képeznék a szobor háttérét, így juthatna csak igazán érvényre. Mert nagyot és szépet vár ez alkalommal a magyar művészekről.

A Gizella-teret egyáltalán nem tartja alkalmasnak arra a költőfejedelem, hogy a magyarok királyasszonyának szobra díszítse. Tiltakozik ellene művészi ízlése. A háttérben a Haas-palota hatalmas arányaival rendkívül elnyomná a szobrot, annak finomabb részleteit.

A szobor háttérét képező házak esetleges kisajátítása három millió forintot igényelne és ez az összeg csak veszteségét jelentené a keret természetes, megkapó voltának.

A földalatti vasut két lejárója is megrontaná a szobormű hatását. Sőt volna némi komikum is abban, hogy az Erzsébet-szobor a Gizella-téren legyen.

Hatalmas kifejezője lesz a szobor a magyar nép szeretetének és épen azért erős, nagy alkotást vár művészeinktől a koszorus költő.

Szükséges azonban, hogy a művészet kiváló alkotásának olyan környezete legyen, amely

annak szépségeit. A főváros szobrai amugy is többnyire olyan helyekre vannak ékelve, ahol minden művészeti szépségök elvész.

A magyar nők nagygyűlésén, amely 21-én lesz az új város háza tanácsstermében, Jókai Mór indítványt fog benyújtani a királyné szobrára vonatkozólag. A gyűlés ugyanis három tárgyról kíván tanácskozni, különböző emlékekkel akarná a királyné emlékét megörökíteni. Jókai indítványa arra hívja fel majd a magyar nőket, hogy csak a szobor alapjára folytassák most a gyűjtéseket. Legyen ez az emlék olyan, amilyent egy nagy nemzet emel nagyszívű királynéjának.

A magyar nők bizonyára csatlakoznak Jókai indítványához, mely megakadályozza a kegyelet szétforgácsolódását.

Horánszky Nándor.

Nem érzem magamat hivatva arra és nem is lehetek mérvadó arra nézve, hogy ilyen kérdésben általános véleményt mondhassak.

Egyéni ízlésem az, hogy a szobor finom és egyszerű legyen, szolid, de fönséges, hogy már első szempillantásra előttünk álljon szoborba öntve az életében mindig oly szerény királyné.

Hogy hol legyen? Csak a Gizella-téren lehet, mert a szobornak a város közepén kell állania, nagy és impozáns helyen. A Gizella-teret parszé-át kell alakítani.

esetre sem engedhető meg az, hogy magyar választások meg. Szász-Hermánban Horváth Péter jegyző, Prázmáron Sindel Ferencz lelkész védelmezte Jakabffy Imre államtitkár, képviselőjelölt híveinek álláspontját. A gyűlés mindenütt határozathozatal nélkül oszlott szét. Obert Ferencz kudarcra a legszebb reményekkel töltötte el Jakabffy híveit, akik most már biztosak a diadalban.

Budapest és Bécs.

(A politikai helyzetről.)

A királyné váratlan és megrendítő halála rövid időre szünetre kényszerítette a politikai küzdelmet. Az ellenfelek találkoztak a mély gyász fájdalmában és fegyverszünetet tartottak törekvéseik kivívásában, most azonban a parlamenti élet folytonossága megköveteli, hogy a törvényhozás ismét megkezdje munkáját.

A magyar képviselőház holnap kezdi meg tanácskozásait. Azaz, helyesebben szólva, holnap fogja csak meghatározni, hogy mikor veszi fel ismét a tanácskozás megszokott fonalát. Hogy a szörnyű csapás nagyon is mély hatással lesz a magyar képviselőház jövődöntő vitáinak menetére, azt talán leghevesebben jellemzi egy igen előkelő ellenzéki politikus mondása:

— Bár inkább veszekedtünk volna, csak a királyné ne halt volna meg. Ilyen csapást ezer kiegyezés sem képes jóvátenni.

Érzik a magyar képviselőházban, hogy a szenvedélyeknek ily csapás súlya alatt le kell csendesedniök és az obstrukció helyett komoly munkának kell jönnie.

Ausztriában úgy látszik, hogy ott már észlelhető is a hangulatban beállott változás. Bár a német ellenzékben még mindig fennáll a jelszó: Az obstrukciót folytatni kell mindaddig, míg a nyelvrendeletek nincsenek fölfüggesztve; de azért mutatkozik már az erős áramlat, mely arra törekszik, hogy a kiegyezési javaslatok tárgyalásának tartamára az obstrukció szüntettessék be. Igaz ugyan, hogy ezt a német ellenzék csak azzal a rejtett céllal teszi, hogy ezzel a kiegyezési javaslatok elejtését eredményezze, de az már az osztrák kormány dolga, hogy ha a kiegyezési javaslatok tárgyalása lehetővé van téve, azoknak elfogadását is biztosítja.

Podmaniczky Frigyes báró.

Magyar viseletben — mondta Podmaniczky báró — ábrázolja a szobor a magyarok szeretett nagyszasszonyát.

Az emlékmű helyéül, mint azt a fővárosi közmunkatanács előtt is kifejtette, csakis a Gizella-teret találja alkalmasnak. A háttérben levő Hespallota hatalmas arányaival is emelné a szobor hatását. Természetes, hogy a tér régen tervbe vett rendezéséhez is hozzá kell fogni tavasszal. Ezt a közmunkák tanácsa amúgy is elhatározta volt, a teret esetleg egy szobor helyéül szánva. A környéken végzet, mely abba a helyzetbe juttatta a magyar nemzetet, hogy hón szeretett királynéja helyett csak egy szobrot mondhat majd sajátjának, nagyon gyorsan betöltötte az emlékműnek szánt helyet.

Nem fog fukarkodni a magyar nemzet, mikor arról van szó, hogy Erzsébet királyasszony emlékét megörökítse és ha így a létesítendő szobor-bizottság rendelkezésére álló összeg engedi, úgy a bronz-szobor anyaga olyan minőségű lehet, mely hosszú évszázadokig hirdeti emlékét a legjobb királynénak.

Zöld patina fogja egyhátni a bronz-szobor fényességét. A Gizella-tér parkírozásáról természetesen gondoskodni kell.

— Ott látjuk majd akkor magunk előtt a mi királyasszonyunkat — mondotta Podmaniczky Frigyes báró — ahol látjuk, míg él, ahol megszok-

Az osztrák kormány már hozzá is látott a kiegyezési javaslatok tárgyalásának előkészítéséhez. Ma a király elnöklése alatt tartott minisztertanács foglalkozott a helyzettel, majd pedig a jobboldal vezéreivel tanácskozott. Ez a tanácskozás, mint nekünk távirják, Thun grófnál több órát vett igénybe. Résztettek benne: Fuchs dr., Ebenhoch, Javorsky, Dzsiednicky, Bilinsky, Stransky, Praxak, Lupul.

A tanácskozás folyamán Thun gróf miniszterelnök hangsúlyozta annak szükségét, hogy a magyar kormányval kötött egyezések tárgyalassanak és hogy a kvótaküldöttséget és a kiegyezési bizottságot megválassza a Reichsrath. A kormány semmiféle munkarendet, sem pedig olyan tervet nem mutatott be, amelylyel a Házat munkaképessé akarja tenni.

Ma „nem kötelező tárgyalások” voltak, amelyen semmiféle közvetítő indítvány nem merült fel. Hir szerint a katolikus néppárt meg fogja pendíteni azt az eszmét, hogy a nyelvrendeleteket vonják vissza egy nyelvtörvény megszavazásáig. A tárgyalásoknak ma nem lett vége és ezért a hét végén folytatják őket.

Az alkotmányhü párt és az urakházának jobboldala is gyűlésezett ma. A konferencia tárgya a Reichsrath állandó bizottságának egybeállítása volt.

Míg így folyik a kormány és a pártok kebelében a Reichsrath cselekvő képességének előkészítése, addig az osztrák sajtó még mindig az obstrukció számára készíti elő a talajt.

A cseh és német vidéki lapok majdnem egyhangulag írják, hogy egyik pártfél sem bocsátkozhat alkudozásokba. A régi ellentétek továbbra is fennmaradnak. A kormánynak és a jobboldal végrehajtó-bizottságának tárgyalásairól a „Narodni Listy” azt jelenti, hogy az ifju-csehek egyáltalán semmi engedelményre nem hajlandók. A jobboldal többi frakcióját figyelmezteti a lap, hogy szolidárisan védjék meg az ifju-csehek eddigi vívmányait, amelyek még a Badeni-érából erednek.

A lengyeleknek is vannak partikuláris óhajataik. Így a lembergi „Kurjer Lwowsky”-nak tegnapi számát elkobozták, mert vezércikkében felszólította a lengyel képviselőket, használják fel a királyné halála következtében beállott hangulatot arra, hogy már a Reichsrath első ülésében követeljék a galicziai kivételes állapotok felfüggesztését.

tuk magunk közt. Olyan helyen, melyet minden átutazó idegen is felkeres és amely napról-napra emlékeztet bennünket a mi elhunyt, jólelkű szerető királyasszonyunkra.

Rákosi Jenő.

Ezt a kérdést — mondta tudósítónknak a kitűnő író — még időszertűltennek tartom. Ma még nem tudok rá válaszolni, mert az a gondolat, mely királynénk lelkében rejlik és amit egy plasztikus műben akarunk megörökíteni, igen komplikált és gondolkodni kell afőlétt, vajjon ki lehet-e azt egy szoborművel fejezni. Tekintetbe jönnek azok az elementumok, melyek őt nekünk, mint királynénkat egyetlenné és történelmi nagysággá avatták. Tekintetbe jön, hogy mint anya mennyit szenvedett, midőn nem egyszerűen csak fiát, hanem a trón örökösét temette el, tekintetbe jön az a csodálatos és horasztó lelki állapota, melybe jutott, midőn a természetnek és művészetnek kultuszára adta magát, tekintetbe jön az a különös természete, hogy kerülte ismerőseit és végül tekintetbe jön tragikus halála. Ez az eszme vezérelt engem akkor is, midőn a hírlapíró értekezleten fejtegetésemben úgy nyilatkoztam, hogy hálánk méltó kifejezésére szobrot, vagy valamely más művet állítsunk szeretett királynénk emlékére. De hol van az a szobrász, aki a fentiek méltó kifejezésére alkalmas és egységes szoborművet talál? Ennélfogva a helyről még nem is beszélhetek.

Bécs, szeptember 19.

A „Wiener Abendpost”, ma a következőket közli: Ő felsége ma szentesítette az osztrák Reichsrath által elfogadott következő törvényeket: A hivatalnokok fizetésének rendezéséről, a fizetési pótlékokról, az egyetemi tanárok, állami középiskolák tanárainak fizetéséről, a tanítóképzők tanárainak, a katolikus lelkészek fizetéséről.

A közzététel oly időben történik, hogy a fizetések már október elsejére az új rend szerint adassanak.

KÜLFÖLD.

Nem kell a bolgár. Szófiából telegrafálják: A konstantinápolyi bolgár új székesegyház felszentelése alkalmából tervezett kirándulás ügyében Konstantinápolyba küldött bolgár jegyzőkre adott török válasz a különvonal elindításának tilalmát azzal okolja meg, hogy Bulgáriában formális agitáció indult meg az iránt, hogy minél többen vegyenek részt ezen az ünnepen. A válasz sentsartja a tilalmat, de megengedi, hogy egy vonat induljon el korlátolt számú résztvevőkkel.

A megfordult közvélemény.

(A Dreyfus-pör revíziója.)

Franciaország lakosságára nem lehet ráismerni. A közvélemény gyökeresen megváltozott: mindenki a Dreyfus-pör revízióját követeli és üdvözli Brisson. Csak Drumond lármázik tovább és azt kívánja, hogy a megvesztegetett minisztereket akasszák föl. Az antiszemita lapok különben élesen kikelnek Zurlinden ellen, mert rossz néven veszik tőle, hogy a hadügyi tárczáról lemondott, ahelyett, hogy a kabinetben a kompromittált tábornokok segítségére lett volna. Elkeseredésükben ezek a lapok sok kellemetlen dolgot mondanak a volt hadügyminiszternek.

De sokkal szenzációsabb a londoni „Observer” hire. E lap egyik munkatársa Londonban beszélt Walsin-Esterházyval, aki előtte kijelentette, hogy a Dreyfus-ügyben szereplő okiratok közül hatszáz darab hamisítvány és hogy maga ajánlkozik korona-tanúnak Dreyfus Alfréd kapitány mellett.

A dolgok mai állapotáról a következő tudósítások számolnak be:

Fulszky Ágoston.

Az emlékműnek egy finom, egyéni szobornak kell lenni, legföljebb nagyon egyszerű allegóriával, semmi esetre sem egy korszakot jelképező nagy szoborcsoportozattal.

Legalmasabb helye az Erzsébet-téren volna, de úgy kell elhelyezni, hogy háttérét megfelelő fecsoport képezze, mert az ilyen természetű szobornak nem lehet palotacsoport vagy házcsoport a milieuje.

Hodossy Imre.

Én művészi dolgokban nem vagyok eléggé jártas és kompetens arra nézve, hogy ilyen — az egész nemzetet érdeklő — nagy emlékmű megalkotásához hozzájáruljak. Azt azonban óhajtom és elvárom, hogy a szobor a legimpozánsabb és leguagyyszerűbb legyen, a nemzeti kegyeletet és mindnyájunknak buját és fájdalmát felsége királynénk elvesztése fölött kifejezze. Hogy hol helyezték el, arról még nem volt időm gondolkodni, mindenesetre a fővárosnak ama legszebb és legimpozánsabb helyén, ahol ilyen drága szobornak állania kell.

György Elek.

A szobornak nézetem szerint igen egyszerűnek kell lenni, valami kis allegorikus jelvényvel. Ez utóbbi szimbolizálná felsége királyasszonyunkat valamelyik lelki tulajdonságával, például jóságával. Igen szépen festené, ha hosszú palástu ma-

Támadás Zurlinden ellen.

Páris, szeptember 19.

Judet — ugyanaz, aki Jola atyját megrágalmazta — a „Petit Journal“-ban a következőket írja: Zurlinden vádat akart emelni Piquard ellen ama levelezőlap hamisítása miatt, amelyet Walsin-Esterházyra akart rábizonyítani és melyet állítólag Schwarzkoppen ezredes írt Walsinnak. Zurlinden katonai törvényszék elé akarta állítani Piquard ezredest, de Brisson ezt megakadályozta azzal, hogy Zurlindent lemondásának beadására kényszerítette.

Ezt az előadást Rochefort is megerősíti és már most egészen bizonyos, hogy Zurlinden ketős játékot üzött. Miként a „Siécle“ írja, csak azért lépett a minisztériumba, hogy még egy utolsó kísérletet tegyen Mercier, Goussset, Boisdoffre és Billot erősen kompromittált tábornokok megmentésére, de Brisson rendíthetetlen energiáján hajótörést szenvedett ez a mentőkísérlet. Valószínűnek látszik, hogy Zurlinden valósággal belopódzott a minisztériumba, azt állítva, hogy ő revizionista. A miniszterek elmondják mindenkinek, a ki hallani akarja, hogy Cavaignac lemondása után Zurlinden maga ajánkozott a hadügyminiszteri állásra. Ezután következett az ő kinevezése és az első minisztertanácsban Brisson meleg szavakkal üdvözölte az új hadügyminisztert és megköszönte neki, hogy hajlandó támogatni a revizio művét, a mely helyre fogja állítani a társadalmi és politikai békét. Zurlinden erre azt válaszolta, hogy nagyon boldog, hogy egy véleményen lehet a kabinet fejével.

Az első minisztertanácsban maga Zurlinden még egyszer rátért a revizio ügyére és Loeroy tengerészetiügyi miniszterhez fordulva, azt kérdezte tőle, hogy vajjon nem lesz-e szükséges, hogy ők ketten megegyezzenek Dreyfus visszaszállításáról, mivel ez a kérdés elsősorban mégis a tengerészetiügyi miniszter ressortjába tartozik. De szeretné tudni, vajjon kereskedelmi hajón, vagy hadihajón akarja-e visszahozatni és hogy melyik kikötőben akarja partraszállítani. A többi miniszter szinte megütközött azon, hogy Zurlinden ennyire buzgólkodik a revizio kérdésében. Loeroy ezért kitérően válaszolt neki s azt mondta, hogy mindezeket a kérdéseket majd meg fogják beszélni. Elképzelhető már most a kormány összes tagjainak meglepetése, midőn Zurlinden a legutóbbi minisztertanácsban minden megokolás nélkül kijelentette, hogy hallani sem akar a Dreyfus-pőr reviziojáról.

Faure.

Páris, szeptember 19.

Az újságok egy része elítéli Faure viselkedését és párhuzamot von az ő eljárása és Casimier-Perieré között, aki 1894-ben mint a köztársaság elnöke állást foglalt a Dupuy-minisztérium ellen, amely őt meg akarta győzni Dreyfus bűnösségéről. A helyzet ma tökéletesen ugyanaz, csak hogy megfordítva: a minisztérium jóvá akarja tenni az igazságszolgáltatás tévedését s a köztársaság elnöke ellenzi. Csak most érhető meg Casimier Perier lemondó levelének ez a passzusa: „Talán meg fognak engem érteni, ha azt mondom, hogy az alkotmányos funkciók nem tudják megnyugtanni a politikai lelkiismeretet és azzal, hogy hivatalomról lemondok, talán sikerül körvonaloznom annak az embernek a kötelességét, akinek utánam hivatása lesz Franciaország méltóságát és hatalmát megővni.“

Ma is sokan beszélnek, hogy Faure le akar mondani és hogy ezt az elhatározását üzenetben akarja a két kamarával tudatni. Drumond bátorítja is erre a lépésre s arról biztosítja, hogy újra meg fogják választani.

Mit hoz a jövő?

Páris, szeptember 19.

A Brisson-kormányok nagy gondot okoz a párisi katonai kormányzó állásának betöltése. Brisson megígérte Zurlindennek, hogy abban az esetben, ha a hadügyminiszteri állástól megválnak, újra kinevezi katonai kormányzónak, de most nagyon kétséges, vajjon be fogja-e váltani ígéretét, mert bajos dolog volna a párisi helyőrség élére olyan embert állítani, aki ennyire megbízhatatlannak bizonyult.

A kormánypárti újságok szerint Brisson felelősségre akarja vonni az összes kompromittált katonatiszteket. Brisson nagyon imponált azzal, hogy nyomban Zurlinden lemondása után már talált tábornokot, aki hajlandó volt a hadügyi tárcza elvállalására. Chanoine nagy tiszteletben áll a hadseregben, 1898-ban, mint a Cercle Militaire elnöke, ő rendezte az orosz tengerészek fogadását. Igazi republikánus híreben áll és Gambettának benső barátja volt. Az új hadügyminiszter kijelentette, hogy az igazság kiderítése végett az egész eljárást ő maga fogja vezetni.

Páris, szeptember 19.

A legfontosabb kérdés egyelőre az, hogy ki lesz Páris katonai kormányzója. Zurlinden

a demissionált hadügyminiszter mindenképen vissza akarja nyerni előbbi állását. Zurlinden ma kifejezte abbéli óhaját, hogy a holnapi minisztertanácsban ezen kérdés felett vitatkozzanak. Ezt Zurlinden volt hadügyminiszter Chanoine-nak, az új hadügyminiszternek mondta meg. Egyidejűleg pedig megczáfolja Zurlinden azt a hírt, mintha ő Piquard-t tanúsításért a haditörvényszék elé akarta volna állítani.

Hogy ez szerinte mily kevésbé igaz, azt azzal bizonyítja, hogy ő még Billott hadügyminiszternek ajánlotta, hogy a vizsgálóbírónak Piquard ügyében hozott határozatát ne fogadja el, hogy Piquard-t ne töröljék a hadsereg névsorából és hogy elégedjenek meg azzal, ha Piquard 45 napi elzárással büntetik.

Zurlinden tábornok mindezeket a mentegődzéseket a mai „Temps“-ban közli, be akarván ezzel bizonyítani, hogy Piquard-ral szemben, aki Esterházynek oly nagy ellensége volt, mily enyhén járt el. Így csinálja maga mellett a hangulatot, hogy Páris katonai kormányozóságát újból megkaphassa.

Esterházy megtérése.

London, szeptember 19.

Az „Observer“ azt jelenti, hogy Walsin-Esterházy tíz nap óta Londonban van. A bapuszát leborotváltatta, hogy fel ne ismerjék Walsin a nevezett lap egyik munkatársának tanuk előtt azt mondotta, hogy magatartásában szenzációs fordulat fog bekövetkezni Koronatanu akar lenni Dreyfus javára és mindent meg fog tenni, hogy bebizonyítsa a Dreyfus ártatlanságát. Eddig a katonai fegyvelém tartotta őt vissza, hogy elmondja mindazt, amit tud. Ha puskát adtak volna a kezébe és azt mondták volna, hogy löje agyon a tulajdon fivérét, azt is megtette volna. Most azonban, amikor a szolgálatból elbocsátották, csak egy tekintetet ismer: a saját becületét. Egyelőre csak annyit mond, hogy a Dreyfus-ügyre vonatkozó ezer okirat közül körülbelül hatszáz hamisított. Azt is mondotta, hogy már a napokban megírja az újságokban, kik és hogyan hamisították az okiratokat.

Piquard.

Páris, szeptember 19.

Piquard kihallgatást kért Brissontól, hogy felvilágosítást adhasson neki a Dreyfus-ügyről, de Brisson megtagadta kérését. Sarrien igazságügyminiszter azonban felszólította, hogy dolgozzon ki egy expozét. Ez az expozé elkészült és az igazságügyminiszter ennek alapján tett jelentést a minisztertanácsban.

gyar ruhába öltöztetnék a királyasszonyt, mert alakja oly fontos volt, hogy az ő junói természetére szinte kívánczik a szép magyar diszruha.

A szobor elhelyezéséről még nem gondolkoztam. Az Erzsébet-tér és a Gizella-tér volna a legalkalmasabb hely. Mindkét helynek meg van azonban a maga különös hibája. A szobornak sötét háttér kell és e háttér örökzöld fák alkossák.

De tágas helyen is kell állania a szobornak, hogy meglehetősen távolságról is lehessen szemlélni. Az Erzsébet-téren meg volna a szobornak a félig-meddig alkalmas háttér, azonban a tér maga igen kicsiny. A Gizella-tér ugyan valamivel nagyobb, de ott előbb óriási munkálatokat kellene végezni. A földalatti villamos fel- és leszálló helyeit el kellene távolítani és a teret megfelelően be kellene fásítani.

Agaj Adoff.

Mintha a javából való honi szobrász volnék, azóta, hogy szóba került az „Erzsébet-émlékszobor“, (öl az én fejem, forr az én szívem is, de szobor képe tisztára még nem szűrődött le bennem s még nem látom; nem látom még olyanok, mint a milyennek szeretném. Szentnek is akarnám, mint amilyen ami magyarországi szent Erzsébetünk, a kinek áldott kezéből hullott a kenyér és a rózsza. Világinak is szeretném, a magyar nagyasszonynak. Egyedül is, bájoló fenségben; többedmagával is, a magyar nemzetet példázó alakokkal. Tehát nem tudom, milyennek. Ezért kár is lett volna tollat fognom. De tegnap óta aggedalom bánt. Fülhegy-

gyel hallottam, hogy Európa minden nagy szobrászát fognak felhívni versengésre. Ettől félek. Bátor jeles magyar képfaragókkal dicsekedünk: egy-egy francia, olasz, vagy akár német sculptor is tán még különb művel talán a sorompóba lépni, mint aminőt a mieink közül akár a legjobb alkotni tudna. Ezt ne engedjük. Még ha meg sem ütné azt a magas mértéket, melyet a magasztos tárgy megkövetel: csak legyen a mienk! A gyermek legjobban szereti azt a babáját, mely a maga műve, ha czirokból csinálta is. Az együgyű nép fia, lánya is boldogan térdel az ő gyarlóan festett vagy faragott szentje előtt. Hiszen benne, mert az övé. Erzsébet királynénk szobrát magyar kéz formálja ki nekünk. Mi csak abban fogunk hinni. Tudom, hogy lelke minden erejét, szive nagy áhitatát fogja belevinni az a magyar művész, akit vele megbiznak. Amivel adósunk maradt talán a tudásban, azért gazdagon fog kárpótolni bennünket az érzéssel. Nem csupán csodálni járulunk majd elejébe annak a drága alaknak, de azért is, hogy imádkozzunk. Ne engedjük idegen kézre Erzsébet királynénk szobrát! Ezért fogtam tollat.

Alexander Bernát.

Nem tudom elképzelni, hogy szobrászatunk, mely eszmékben oly szegény, mely csak taposott utakon jár, hogyan fog megfelelni annak a rendkívüli feladatnak, melyhez hasonló alig tudok a művészetek történetében. Egy nemzet érzésének kell kifejezést adni, melynek párja nincsen a tör-

ténetben; oly hálások voltunk hozzá, mintha országszabadító hős lett volna; imádtuk szépségét, szive jóságát, valója báját; szenvedtük szenvedéseit és mindez érzéseket fokozta tragikus, hihetetlen, erőszakos halála. Ki tudja ezt kifejezni? Csodálatot, szeretetet, imádat, hálát, fájdalmas emlékezést? Hol van az az emlék, mely fenséges és szivhez szóló, gazdag és egyszerű, nagyszerű és megható, távol az élet zajától és közel az odazarándokolónak? Próbáljuk meg és hirdessünk mindenekelett pályázatot emlékmű-e s z m é r e, engedjük szabadon nyilvánulni művészeink fantáziáját, hátha a nemzet csodálatos közérzése megtermékenyíti és meghihleti szívüket.

Pollák Illés dr.

Tisztelt szerkesztő ur!

Arról van szó: hova állítjuk a királyné szobrát? Nálunk, sajnos, a közdekoratív érzék oly alacsony niveauun áll még, hogy az ember, mikor a nyár végén hazaérkezik, rendesen elszőrnyűködve kérde magától, hogy ez-e az a híres szépségű Budapest, amelynek az egy Dunán kívül egyetlen szép vonala nincsen; sőt amelynek ez az egyetlen dunai vonala is annyira össze-vissza van szaggatva, tördelve és minden lendület s ölet nélkül össze-fércelve?

Külön fejezetbe való, hogy a mi építkezéseink egyike sem monumentális; nem a nemzeti stíl az, mi hiányzik; a város nem teszi sem a szépségnek, sem az előkelőségnek benyomását. Vabo-

A revízió.

Páris, szeptember 19.

Sarrien tegnap az összes iratokat átadta Couturiernek, aki azokat tanulmányozza s aki a szerdán összeült revideáló bizottságnak szóbeli jelentést fog tenni.

Az igazságügyminiszternek a jelentés vétele után minden esetben joga van a revizionális indítványt a semmitőszék főügyéséhez áttenni, aki erről a semmitőszék büntetőtanácsát értesíti. Ettől a perctől fogva fel lehet függeszteni az elítélt büntetését. A semmitőszék büntető tanácsa elrendelheti esetleg a vizsgálat kiegészítését is és revízió esetén az elítéltet, a hozzá intézendő kérdések megállapítása mellett, egy más törvényszékhez utasítja, nem ahhoz, amely az első ítéletet hozta.

A revízióellenes „Intransigeant“ azt kérde Brissontól, vajjon igaz-e, hogy a „Cécile“ hajót az Ördög-szigetre küldte azzal a paranccsal, hogy közvetlenül a revízió elhatározása után Dreyfust elhozzák és a legnagyobb gondal bánjanak vele?

Páris, szeptember 19.

Szerdán ül össze az állandó revízió-bizottság és e napon fogja megtartani első ülését. Couturier osztályfőnök a bizottságnak elő fogja terjeszteni szóbeli jelentését a Dreyfus-ügyről. Ismertetni fogja azokat az újabb tényálladási momentumokat, amelyek az elítélt ártatlanságára engednek következtetni. A bizottság véleményét a főügyész útján a semmitőszékhez küldik.

A kérdés e stádiumában pedig a kormány táviratilag elrendelte Dreyfus visszahozatását az Ördög-szigetről. A visszahozatást szükségessé teszi az, hogy a semmitőszék esetleg követeli az elítélt kihallgatását. Az egész uton, amelyet Dreyfus az Ördög-szigetről egész Párisig tenni fog, mint vizsgálati fogságban levő emberrel fognak vele bánni.

Az újabb perben mindenesetre vidéki delegált bíróság fog ítélni. Arra az esetre, ha újabb katonai törvényszék fog ítélni, akkor is valamelyik vidéki bíróságot fogják e célra kijelölni.

Páris, szeptember 19.

Sarrien igazságügyminiszter szenzációs fölfedezéseket tett. A revíziót nemcsak azért

sürgette, mert az öngyilkos Henryről kiderült, hogy hamisító, hanem mert Bertulus vizsgálóbíró hitelesen megállapította, hogy du Paty de Clamnak része van Esterházy hamisításaiban. De mindennél szenzációsabb, hogy rájöttek egy levélváltásra, amely Mercier, a Dreyfus-pör idejében volt hadügyminiszter, továbbá Esterházy és du Paty de Clam között folyt és amelyből világosan kitetszik, hogy Mercier már a Dreyfus elleni tárgyalás előtt tudta, hogy a bordereau Esterházytól származik. Cavaignac és Zurlinden jól tudták ezt is, nem azért mondtak le egymásután a hadügyminiszteri tárczáról, mintha Dreyfus bűnösségéről meg lettek volna győződve, hanem azért, mert egyik sem akarta kivégezni Merciert, ami pedig most elkerülhetetlen lesz.

Ágyuszó az Ördög-szigeten.

Martin Emil a „Matin“-ban megírta azokat az élményeit, melyekben az Ördög-sziget közelében volt része. A „Georges Croiset“ gőzösön ment Dunkerqueből Cayennebe és amikor a hajó augusztus 7-én a sziget közelébe ért, az utasok kérték a kapitányt, hogy lehetőleg közel menjenek az Ördög-szigetnek, amelyen az az ember tartózkodik, akiről oly sokat beszélnek. A kapitány azt meg is tette.

Mindannyian igen jól láthatták Dreyfus-kunyhóját, mely kátrányozott kerítéssel van körülvéve és ahonnan a fogoly az égen kívül egyebet nem láthat. E mögött van az örök lakása. Mindkét építmény fölött valami minaretszerű alkotmány emelkedik, amelyen ágyu van elhelyezve.

A hajó 200 méternyire volt az Ördög-szigettől. Az utasok fényképfelvételeket készítettek. Abban a pillanatban, amikor a szigettel szemközt állott a hajó, meglátták a foglyot a két őrrrel, akik a kókuszpalmák alatt heverészve élvezték a friss levegőt. Ebben a perczben két ágyulövés dördült el, nyomban egy harmadik következett, a mire a hajótól mintegy husz méternyire egy tárgy pottyant a vízbe. A kapitány észrevette a veszedelmet, még mielőtt azonban a kormányt eligazíthatta volna, egy negyedik ágyulövés hangzott el. A golyó 12 méternyire a hajótól esett a vízbe. A tüzérek jól intézték lövegeiket. A hajó gyorsan távolodott.

Csak azután tudták meg az utasok, hogy mind-egyik hajót, amely 3 tengeri mérföldnél közelebb jön, ágyulövessel fogadnak.

Amint ebből az elbeszélésből látható, a szigoru őrizetet a legutóbbi időig is fentartották.

TÁVIRATOK.**Bismarck hagyatéka.**

Berlin, szeptember 19. A lapokban Bismarck herceg hagyatékáról egyre-másra közölt, önkényesen tulzott becslések és az ahhoz fűzött kommentárok ellenében a „Nationalzeitung“ a legjobban értesült helyről felhatalmazást kapott arra a kijelentésre, hogy az egész tőke-hagyaték nem üti meg a három adfél milliót és az örökösökre nézve tetemes évi kötelezettségekkel van terhelve. Az értéktárgyak csupán néhány gyémántos rendjeltől és nagyobb mennyiségű, elidegeníthetetlen ezüst disztárgyakból állanak, amelyeknek pénzértéke mind összevéve jóval alul marad a százötvenezer márkán.

Szerbia politikája.

Belgrad, szeptember 19. A hadsereg főparancsnoka, Milán király, egy banketen, melyet tiszteletére Kragujevácz város polgárai rendeztek, kijelentette, hogy a jelenlegi kormányzatot fentartják és az az irány, melyet Sándor király mult év óta követ s amelyet minden oldalról oly rokonszenvesen üdvözöltek, változatlanul fenmarad. E kijelentés után a radikálisok által terjesztett minden olyan kombináció, hogy szeptember végére, amikor a király hazatér; miniszterválság várható, mint alaptalan, elesik.

Spanyol katonák hazatérése.

Páris, szeptember 19. A Havas-ügynökségnek jelentik Madridból: A „San-Ignazio“ hajón hazatért ezer katona közül 125 meghalt. A nagyszámu halálozást az amerikaiak inhumánus eljárásának róják föl, akik arra kényszerítették a beteg spanyolokat, hogy szálljanak hajóra, csak hogy a kórházak a saját betegek számára kiürüljenek.

Megczáfolt merénylet hir.

Hága, szeptember 19. A külföldi lapoknak az a híresztelése, hogy Vilma királynő ellen augusztus végén Soestdykben merénylet-

lással nem lehet nagy és szép hatásokat előidézni. Utczáink földszintjein végig szalad az, ami nadrágjaink alján: ki vannak férczelve. Olcsók vagyunk és izléstelenek, nagyobbszabásu gondolatok és ötletek nélkül... s mindennek oka szerintem abban rejlik, hogy van egy dolgunk, ami nincsen és van egy, amink van.

Amink nincsen, az a kritika, amink pedig van, az a közmunkák tanácsa. Ha volna kritikánk és nem volna közmunkatanácsunk, nem volna a várbeli Buda ócska házak zsidóraktára egy második Hradshin helyett — nem volna a vár alja egy össze-vissza szaggatott közhalmaz, melyben az az örült vörös templom a mi pírulásunkat jelképezi — nem volna a parlament s a Curiai palota zsák-utczában — nem volnának szobraink, de volnának olcsóbb bronz gyertyatartóink — nem volna egy kietlen Andrassy-utunk, melyet egy sivar körut metsz ketté (sajnos, csak ketté!)... jaj, de sok bolond unalmasságunk nem volna meg kedves szerkesztő uram, ha volna a mi közéletünkben (a zsurnalizsükát beleértve) valamelyes kritika és nem volna közmunkatanácsunk!

Most arról van szó, hogy a királyné szobrát hova tegyük?

Hogy el fogjuk rejteni, az bizonyos. Az Oktogon közepére és a Körönd közepére mi nem állítunk szobrokat. Bizonyára azért nem, hogy a kocsikorzó fennakadást ne szenvedjen. Hiszen első a nemzeti kaszinó kényelme. Pedig mifele perspektivikus szépségeket nyújtanának ott az egymás mögötti szobrok. Ha eleven lovasrendőr nem képez

ott forgalmi akadályt, vajjon miért lenne akadály a megholt lovas? De hát nekünk se bátorságunk, se ötletességünk.

A minap egy genialis ötletet olvastam valamelyik lapunkban. Azt veti föl valaki ismeretlen, hogy az Andrassy-ut végére felállítandó millennáris emlék talapzatán álló hétvezér lovainak orlyukain kellene átvezetni az ott kinyíló artézi forrás gőzét. Amire az a lapunk azt a szegény anonymust agyonverte azzal, hogy örült pinguin.

Én pedig azt mondom, hogy ez az eleven gőz ép ott az Árpádlovak toporzékoló papipáinak orlyukaiból oly nagyszerű látvány volna, melyhez a külföldi zarándokok jönne. Sok ilyen bizarr dolog látható a külföldön, ahol nem feszélyezi az embereket s a művészeket a kánon s a merész alkotó genie azzal, hogy áltálja az iskola unalmas sablonjain, eredetivé s ötletessé teszi a művészetet, életet lehel belé s közelebb hozza hozzánk.

A királyné szobrát én például a budai várnak Pestre néző valamely kiálló ormára képzelem a legnagyobb hatással. Ha annak akarunk kifejezést adni, hogy Erzsébet Magyarország nagyasszonya és védőangyala volt, akkor ott volna illő helyén, ahonnan a városra kezét mintegy áldva kinyújthatná.

Szerintem a királyi palotának várkertjén, ott ahol a várkertjén följáró van, fehér márványból kellene széles diszlepcsőzetet rakni s fönt álljon Erzsébet fehér márványszobra, arczczal mifelénk. Mivelhogy pedig a fehér szín messze elmosódik, az alakot bronz loggiában képzelem, mely görög

stílusban, vagy barokkban volna tartandó. Hátterben a várkert zöld játéka s a királyi palotával, ez s sötét bronzloggiából a fővárosra lefénylő fehér asszony oly új bájt kölcsönözne a mi városunknak, mely hasonmásra nem találta. Hozzá a fehérben fénylő széles márványlépcsőzet, melynek fordulóin művészeink újabb ötleteket volnának hivatva érvényre juttatni...

Szerkesztő ur, ha ez nem válnék diszére az egész országnak és a közmunkatanács nem mondana le pereputtyostul, akkor — állítsák azt a mi fénylő Erzsébetünket csak a Gizella-térre a Kasselik ur kisajátíthatatlan hódái elé, s növelje Allah hozsuzura a mi magyar bajuszunkat.

Keleti Gusztáv.

A királyi mintarajziskola igazgatója a két kérdés elbírálásánál fontosnak látja elsősorban egy harmadik kérdés elbírálását: milyen az az ő s s z e g, mely e szobormű kivitelére a bizottság rendelkezésére áll? A művész szárnyait a próza rendkívül megnyirbálhatja és ezért szükséges először az összeget ismerni, melyből a szobor létesíthető és csak aztán lehet szó a kivitel részleteiről.

Feszty Árpád.

Másként el se tudom képzelni, mint valahol a zöldben, a természet öleiben. Nem a város, a zaj volt a királyné eleme, hanem a természet rejtett szépségeivel, titokzatos varázásával bilincselte le fogékony kedélyét. A művészetnek pedig az a feladata, hogy a karaktert adja vissza hűen.

tet kísérlettek volna meg, hiteles forrásból nyert értesülés szerint, merőben kóholt. Semmi ilyesféle nem történt. Sem Vilma királynő, sem kíséri udvarhölgye nem képesek megérteni e hírek keletkezését.

A békekonferencia.

Páris, szeptember 19. A miniszterium mindezeidig még nem válaszolt Muraviev jegyzékére, melyet ez a hatalmakhoz a békekonferencia összehívása tárgyában intézett. Egyébiránt még bizonytalan, vajjon a francia kormány egy ilyen konferencia összehívására elvileg hozzájárul-e?

Az anarchisták ellen.

Páris, szeptember 19. Ama rettentő merénylet óta, melynek a sokaktól megsiratott Erzsébet császárné és királyné esett áldozatul, a francia hatóságok is fokozott éberséggel kísérik figyelemmel az anarchista propagandát. A belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a rendőrség Páris környékének különösen ama helyeit, hol az anarchisták menedéket találtak és veszedelmes tanaiknak híveket szerezhetnek, állandóan szigorú felügyelet alatt tartsa. Azt a hírt azonban, hogy a párisi rendőrség egy nagyobb anarchista bünszövetkezetnek jutott volna nyomára, hivatalos részről határozottan megczáfolják.

Neuf-Chatel, szeptember 19. A szövetségi főügyész rendeletére négy anarchistát, névszerint Bozzinot, Colombellit, Germanit és Mernot itt letartóztatták. Hír szerint Germaninál egy anarchista lapot nyomnak.

HIREK.

A temetés után.

Az elhunyt királyné lelki üdvéért ma a bécsi német szent Erzsébet-rendi plébánia-templomban ünnepi requiem volt, amelyen Jenő főherceg a Deutschmeister-rend valamennyi Bécsben levő komturjával teljes ornátusban jelent meg.

(A sírboltban.)

A kapuczinus templom sírboltjába, hol a királyné most már örök nyugalomát alussza, még nem boesátják be a közönséget, csak azok a küldötségek juthatnak be, amelyek elkésve hozzák koszorújukat a királyné ravatalára, továbbá az udvar gyászoló tagjai, mint

például Thurn és Taxis herceg és felesége, Margit királyi hercegnő.

A királyné koporsója még most is azon a helyen van, ahol néhány nappal ezelőtt Lipót királyi herceg koporsója állott. A templomból az égő gyertyák fényözöne árad a belépő elé. A bejáratnál balra az egyik imázsámsolyhoz van támasztva egy gyönyörű koszorú, melynek szalagján semmi fölirat sincsen. A koporsó lábánál egy másik koszorút látunk, amelynek szalagján ezek a szavak vannak:

Az örökké felejthetetlenek!

A koporsón ezen kívül még csak két virágbokréta van, az egyik a királyné nővérétől, Trani grófnétól, a másik a Thurn és Taxis hercegi pártól.

Az új sírbolt rácsos bejárója fölött egy hatalmas virágkorona áll, száraz fehér és violaszínű virágból fonva, amely közé Erzsébet királyné legkedvesebb virága: sötétkék ibolya van szőve. A genfi asszonyok küldték a királyné ravatalára. Ettől jobbra a rácsos ajtóra fölakasztva látjuk Abdul Hamid szultánnak hatalmas koszorúját. Melléje tették Mária Terézia királyi hercegnő koszorúját. A bejáratnál balra látjuk a szász királyi pár koszorúját, amelynek fehér atlasz szalagján ezt a két nevet olvassuk: Albert—Karola. A genfi asszonyok koszorújával szemben helyezték el a német császári pár koszorúját, melynek szalagján koronás W betű van, a német császárné koszorúja, szalagján A. V. monogrammal aranyban van hímézve. A vasrácshoz támasztva ott van Gizella bajor hercegnőnek és Mária Valéria királyi hercegnőnek, Erzsébet királyné két leányának és a királyi család többi tagjainak koszorúja. A régi sírbolt elégtelennek bizonyult a sok koszorú befogadására s az új sírboltot is egész terjedelmében segítséggel kellett venni erre a célra s még mindig hoznak új koszorúkat, amelyeknek helyet kell keríteni.

Mária Valéria királyi hercegnő és József királyi herceg ma délelőtt meglátogatták a kapuczinusok sírboltját és ott imádkoztak.

(Trani grófnő.)

A királyné elhunyt alkalmával Bécsbe zárandokolt gyászolók sorában szinte elrejtőzött Trani grófnő, ki Erzsébet királynéban a nővérét siratja. A bécsiek csak úgy tudták ott tartózkodásáról, hogy a király tegnap délutáni egy órakor a Meissel és Schaden fogadó elé hajtatott, hogy Trani Matild grófnőnél, az elhunyt királyné nővérénél lá-

togatást tegyen. Mivel azonban a grófnőt nem találta otthon, névjegyet hagyta hátra. Trani grófnő „Schmidt Jenni Teltzből” név alatt szállt meg a fogadóban és kilétét senki sem sejtette.

Csak a Bécsben időzött idegen detektívek egyikének tűnt föl a hölgynek az elhunyt királynéhoz való hasonlatossága. A király is csak így jutott tudomására annak, hogy sógornője Bécsben van. A grófnő a kapuczinusok templomába ment el, ahol a guardiánnal tudatta, hogy a királyné nővére, imádkozni akar a legfrissebb koporsónál, mire azonnal behocsátották. A grófnő bokréta tette le nővére koporsójára s aztán csöndesen imádkozott. Egy órával később a király ismét a fogadó elé hajtatott és a portásnál tudakozódott, hogy a grófnő otthon van-e. De most sem találta. Erre megmondta a portásnak, hogy egy félóra múlva újra eljön. Eljött harmadszor is, amikor a grófnőt már otthon találta és husz percet töltött nála. Egy órával később Trani grófnő Schönbrunnban vizontlátogatást tett a királyné. Időközben a Hofburgban járt, ahol Festetic és Sztáray grófnőket, a királyné volt udvarhölgyeit látogatta meg. Még este visszautazott Münchenbe.

(Sztáray Irma grófnő.)

Sztáray Irma grófnőről, a királyné udvarhölgyéről, aki a genfi borzalmas bünténynek legkövetlenebb tanúja volt, a következő érdekes adatokat közli a Neue Freie Presse:

A grófnő atyja Sztáray Viktor gróf volt, a zemplén vármegyei Sztára tulajdonosa, Szenderői Török Mária férje, ki 1879-ben halt meg. Két fia és két leánya született e házasságból.

Irma grófnő 1864-ben, született, gondos, mélyen vallásos, de azért liberális nevelésben részesült. Elsőben Klótild főhercegnő lett rá figyelmessé és udvarához hívta. Itt mindenki rokonszenvét megnyerte és a főhercegnő leányai különös vonzalommal viseltettek iránta. Több évig maradt ott, később aztán egészségi és családi okokból hazament. Pár évvel ezután Klótild főhercegnő a királynét tette rá figyelmessé és udvarhölgyül ajánlotta.

Sztáray Irma grófnő, bármennyire örvendett a nagy megtiszteltetésnek, aggodott, hogy hivatása nagy fáradságainak nem fog megfelelni és hogy nem bírja a királynét hosszú és fárasztó utazásainak kíséreti. Röviddel a királynénak egyiptomi utazása előtt foglalta el állását. Az ifjú hölgy egyszerűségével, szerénységével, kötelességtudásával meg-

igazán. A szabadságot, a szépet szerette a királyné és mindezeket nem találhatjuk a városban. A környezete tehát okvetlenül hamis volna itt. Fehér márványszobor, a háttérben terabérges vén fákkal, ilyennek képzelem én a mi ideális lelkű királyasszonyunk emléksobrát. Nemcsak ez esetben, de általában megáll az, hogy a szobrok a szabadban legyenek. Csakis dekoratív szempontokból van értékük a városokban. Csöndes, poetikus helyen álljon a szobor. Életében mindig a magányt, a csöndet szerette amugy is a királyasszony. Kegyelet vezet a nemzetet erre a cselekedetre, távol kell hát lennie kivételben is a város izgató zajától.

Róna József.

Arra a kérdésre, hogy a királyné szobrát miként képzelem legméltyóbban megalkotandónak, csak általánososságban mondhatok véleményt. Ugy kell megalkotni az emlékművet, amilyen a királyné életében volt a magyar nép fantáziájában. Abban a körben kell ábrázolni, amikor a legszebb volt, a koronázás időszakában. A mű legyen eredeti és magasztos, hogy benne a királyasszony egyénisége megfelelően visszatükröződjék. Óvakodjunk az utánzatoktól, ez nem volna méltó a magyar királynéhoz. A falak legyen életnagyságu, megfelelő csoportozatokkal. Arányaitban ne legyen túlságosan nagy, mert monstrummá válnék. Erzsébet királyné személye még élénkén él képzelőnkben és így annál inkább veszítene hatásából, ha valami dimenzióban óriás szobor alakjában akarnák őt reprodukálni.

Deák Ferencz és Széchenyi szobrai is azért

hibásak, mert nem életnagyságuak. A mű semmi esetre se legyen lovasszobor, mert az a királyné, aki lóháton ült, az nem volt a mienk.

A szobor készüljön fehér márványból.

A helyet illetőleg a Gizella-teret semmi esetre sem tartom alkalmasnak.

Olyan monumentális alkotás, mint aminőnek Erzsébet királyné szobrát képzelem, nagy térséget igényel.

A hangulatot nagyon rontaná az, ha falak közé szorítanák ezt az ideális emlékművet. Épen Erzsébet királyné szobrának kell szabad térség, hogy az, aki egész életében a magányt kereste, annak az emléke legyen fák és virágok között, távol az üzleti zibongástól. A szobor helyéül a legalkalmasabb a városliget, melyet már nem a régi jellege szerint kell elbírálni. A városliget ma már egy épületekkel körbezett park, mely idővel még szebb lesz. A városligeti fasor végén lévő szökőkút helyébe is alkalmasnak tartom.

Fadrusz János.

A pozsonyi Mária Terézia-szobor zseniális megalkotója az első pillanat óta foglalkozik a királyné szobra eszméjével, mióta az először került szóba a napisajtóban. Világos, határozott formát a szobornak eddig még nem talált. A szobor helyére vonatkozólag a következőket mondotta:

— Nézetem szerint, ami a helyet illeti, első és elengedhetetlen feltétel, hogy magános, a hétköznapi élet zajától távol eső helyen legyen a szobor. Csöndes szemlélődésül szolgáljon az odazárandó embereknek. A városliget valamely regénye-

sebb része felelne meg ennek a kívánságnak. Ott a természetes, odaillo környezet is növelné a szemlélők impresszióit.

Az anyagra vonatkozólag így nyilatkozott Fadrusz:

— Feltétlenül fehér márványból kell készülnie a királyné szobrának. A női eszményt, a magasztost, a martírdót kell itt a szobrász vésőjének, lelkének megteremtenie. Csupa ideált. Az anyagnak, melyből a szobrász mindezeket formálja szintén ideálisnak kell lennie és ez a fehér márvány.

Hozzátette még a művész:

— Van valami legendaszerű, abban a végtelen szomorúságban, mely mindannyiunkat elfog. Ennek kell érvényesülnie a mi jó királynénk emléksobránál.

Márkus József.

A székesfőváros főpolgármestere ugyan megállapodott már a hely dolgában, de megállapodását egyelőre nem tartja a nagyközönség elé valónak.

Rózsavölgyi Gyula.

Rózsavölgyi alpolgármester szerint csak két tér jöhetne kombinációba: az Erzsébet-tér és a szent György-tér, a Hentzi-szobor helye. Ő főképen az Erzsébet-tér ajánlaná, ámde ott a fővárosnak jól jövedelmező kioszkja van, amelyet akkor föltétlenül el kellene távolítanunk, ha egyébiránt nem, csak azért, hogy ne zavarja a hangulatot. Ez a veszteség azonban nem tenné tönkre a fővárost. Az Erzsébet-térnek a szent György-térrel szem-

meghalt a királyné. Mentek mind mind a templomba imádkozni a királynéért, aki olyan jó volt. Néhol, mint a terézvárosi templomban, ahol Szinély hitoktató mondotta a misét, ez a apróság is együtt volt áhitatosan térdelve, imádkozva. Mire után visszamentek az iskolákba, ahol a tanítók, tanárok elbeszéltek Erzsébet királyné történetét, halálát és sok helyen könybe lábadt számmal jöttek ki a gyermekek az iskolából.

— **A Baross-szobor leleplezésének elhalasztása.** A Baross-szobor végrehajtó-bizottsága közli velünk, hogy ő felsége a királyné halála miatt a szobornak október 9-ére tervezett leleplezését elhalasztotta. A leleplezés idejét a szobor-bizottság később fogja meghatározni.

— **Vörös zászló a királyné halála miatt.** Nagybecskerekli levelezőnk írja, hogy Magyar-Czerenyén egy 36 éves földmives, névszerint Milivoj Jován, ki egyébként a jobb módú kisgazdák közé tartozik, mikor értesült Erzsébet királyné haláláról, hatalmas vörös zászlót tűzött ki a házára. A különös cselekedet megbotránkozást okozott a községben, mire a csendőrség leszedte a zászlót. Milivojt pedig őrizet alá helyezte. A kihallgatáskor azonban olyan zavaros feleleteket adott, hogy joggal lehetett kételkedni azon, vajjon józan eszű ember-e? Mikor ugyanis megkérdezték tőle, hogy miért tűzte ki házára a vörös zászlót, hosszasan kezdte magyarázni, hogy ő már hét esztendeje pörben áll az uristennel. Azt kérte ugyanis, hogy a Csekolics gróf földjeit osszák föl a nép között. Ez a pör a napokban dőlt el, még pedig olyképen, hogy az Isten neki, Milivojnak adott igazat és beleegyezett a vármegye legnagyobb birtokának felderítésébe. Örömeben aztán kitézte a vörös lobogót. Közben értesült aztán a halál híréből, amit nem hisz el, mert a királyné ma is életben van, csak az urak akarják a gyilkosság meséjével bolondítani a népet. Ennek dokumentálására nem akart fekete zászlót lobogtatni, hanem ott hagyta a pirosat a házon. Egész beszédéből kitetszett, hogy a szerencsétlen ember megőrült, minek következtében bezárlították a zombolyai kórházba. Jelenleg több orvos figyeli meg, vajjon fanatikussal, vagy tébolyodottal van-e dolguk.

— **A királyné gyilkosa.** Genfből táviratozza tudósítónk: Luccheni személyazonosságát már végleg megállapították. Perdey, a volt mestere, Vernois-ban Genf cantonban megtalálta azokat a könyveket, amelyekből kitűnik, hogy Luccheni 1891-ben és 1892-ben nála volt alkalmazva. A mester a leírás után azonnal felismerte volt legényét. Ezenkívül nagyon alkalmas támasztó pontot szolgáltatott a budapesti rendőrség beható jelentése, amelyet a gyilkosról tett, úgy hogy most már semmi kétség nem maradt fenn személyazonosságára iránt. Luccheni ellen most már ezek alapján megindították a rendes eljárást. A genfi bíróság tartja fogva s az is fogja kihallgatni, mert kétségtelenül eléje tartozik az ügy.

A genfi vizsgálóbíró ma levelet kapott Bécsből, amelyben azt vetik a szemére, hogy Lucchenivel nagyon is enyhén bánik. A svájczok ezt a vádat alaptalannak mondják. Az ő védekezésük ez ellen csak az, hogy törvények nem engedik meg, hogy Lucchenivel másképp bánjanak, mint akármilyen más vizsgálati fogságban levő fogolylyal.

Luccheni ma követelte azt a választ, amelyet neki a svájci szövetségtanács elnöke írt arra a zárt levélre, amelyet hozzá intézett. Luccheni meg van róla győződve, hogy az elnöknek felelnie kell az ő levelére.

A gyilkos ma délben ismét nyilvánította abbéli óhaját, hogy Luzernben ítélték felette, mert ott még érvényben van a halálbüntetés.

— **Megérdemelték a halálbüntetést** — azt mondják rólam sokan — **Érték a guillotint** —

— **Elnök és császár.** Nemrégiben elmondottuk, hogy Faure Felix elnök milyen méreven ragaszkodik az udvari etikettehez még vadászaton is. A párisi „Matin” most „Ő — és a másik” címmel a következő hasonló hírt írja a szigorú

szertartású elnök úrról. „Egy parlamenti kitűnőségnek szerencséje volt néhány évvel ezelőtt Faure urat, akkor még képviselőt, majd minisztert, vadászatot a vendégei közt tisztelhetni. Mindenki tudja, hogy a „Protocole” — az udvari rend — mennyire fölforgatja az udvariasság közönséges formáit és hogy milyen új, az előbbiekkal ellentétes szokásokat erőltet az emberre. Többek közt, hogy az elnök nem várja, hogy meghívják a vadászatra, hanem egyszerűen bejelenti érkezését. A mi politikuskunk is egy napon, nagy csodálkozására, egy kártyát kapott ezzel a fölírással:

„A köztársaság elnöke...-én érkezik D... be vadászatra.”

A látogatással megtisztelt ur természetesen nagyban készülődött az elnök méltó fogadására. A nagy ur látogatása pedig már az első napokon előre vetette árnyékát: a vendégek nagyrésze kimentette magát. Megjött a nagy nap. Az elnök megérkezett. Leszállt kocsijáról házigazdája kapuja előtt és bement a kertbe. A verandán a képviselő tizenhatesztendő unokája volt csak, aki mindjárt megismerte az elnököt és szépen leemelvén a kalapját, illedelmesen köszöntötte:

— **Elnök ur meg van elégedve az időjárással?** kérdezte aztán.

Az elnök föltette a czvikkerét és igen szigorú hangon megfede a fiút:

— **Gyermekem, az elnököt nem szabad annak megszólítani, akinek nincs hozzá jogosultsága.**

A szegény fiu persze elbujt azután és nem is mert mutatkozni, míg az elnök ur el nem utazott. Ugyanezen a napon történt, hogy a német császár, aki akkor a metzi hadgyakorlaton volt, urvillei kastélyába hajtatott. Utközben egy öreg paraszt kérvényt dobott a kocsija felé. A császár egy tisztjével ült a kocsiban s a levelet, mely a kocsijánál az országútra esett, észre sem vette. Jött azonban egy biciklis, aki rögtön átlátta a helyzetet és lehajolván a levélért, utánakarikázott a császár kocsijának.

— **Fogadja felséged ezt az írást, amelyet egy szegény földmives ejtett a kocsija mellé.**

A császár odanyúlt az írásért és átvette.

— **Hogyna, barátom, csak ide adja.**

Igy felelkeznek el alkalomadtán igazi fejedelmek arról az etiquette-könyvről, amelyre apró elnökök folyton vigyáznak. És így lehet hinni a francia köztársaság vérrel kivívott demokráciájában.

— **Haroz az anarchisták ellen.** A fővárosi rendőrség ma megkezdte az anarchisták üldözését. Rudnay főkapitány elrendelte, hogy a nem fővárosi illetőségű, de itt tartózkodó anarchistákat, ha lehet, még ma kitoloncolják. A legutóbbi szocialista üldözések alkalmával hat anarchistát fényképeztek le, ezek közül négyen, Malasitz Gyula, Oprende Ferencz, Klein Sándor és Hrubik Géza nem budapesti illetőségűek. Garlathy rendőrkapitány elrendelte, hogy ezeket tartóztassák le, ami délután meg is történt. Azzal védekeztek, hogy ők nem erőszakos anarchisták, hanem csak Schmitt dr. teoriáját követik. Ez azonban nem használt semmit, a tolonczházba vitték őket, hogy holnap kitoloncolják valamennyiüket a főváros területéről.

— **A Bourgogne magyarországi halottja.** A Bourgogne magyar halottját siratták a tegnapi fényes templomi gyásznap mellett Verespatak bányavárosban. A halott eredetileg francia származású, de 1888-tól kezdve tíz esztendőn keresztül állandó lakója volt Verespatakknak, ahol szerény és urimodorával általános tisztelést kivált ki. Neve Cablat András, megtanult hazánkban magyarul s egyik derék hajnoka volt az erdélyi románság közt a magyarság ügyének. A verespataki bányaterületen egyik legkiválóbb bányamérnök volt. A szerencsétlenül járt bányamérnök a Bourgogne bányászati társaságban időzött s a Bourgogne postahájjal liaza indult Magyarországra, hogy Verespatakon átvegye a Csetálya-heli aranybányászati vezetését. Ott veszett ő is, mint annyi más. Édes anyján s testvéreinek kívül ismerőseinek, barátainak egész légiója siratta meg a szeretetreméltó úrunk férfit, akinek halálát Arnaud György

verespataki bányabirtokos és bányamérnök, az elhunyt főnöke, a következő gyászjelentésben tudatta:

„Alólirott a Cablat-család és a maga nevében is fájdalommal tudatja, hogy Cablat András, aki alólirottak tíz évig kiváló szakértő és teljesen megbízható bányamérnöke volt s ki ez idő alatt szerénységével és kifogástalan becsületességével többeknek barátságát szerezte meg, 35 éves korában az Amerika és Európa közötti Óceánban a „La Bourgogne” postahajón az ismert katasztrófa áldozata lett. A 60 fiút, az igaz barátot, a fáradhatatlan magántisztviselőt a tenger hullámai tarták örök sirjukba.”

A lelkiüdvéért tartott tegnapi gyászistentiszteleten ott volt Verespatak városnak és környékének egész intelligenciája.

— **Birtokcsere.** Mint nekünk Lugosról táviratozzák, Rodich báróné pesyerei birtokát bírói árverésen Fényes József ügyvéd kilenczvenezer forintért megvette.

— **Egy konzul halála.** Halálos baleset érte New-Yorkba utaztában lovag dr. Roskovetz Miksát, chicagói konzulunkat. A konzul kiállott a két kocs között levő vaslapra, amelyről a vonat egy lökése következtében a két kocs közé esett és összezúzta két lábát. Egy utas, aki a szerencsétlenséget észrevette, rögtön megállította a vonatot. A fiatal, harminczkilencz éves embert kórházba vitték, ahol egy óra alatt meghalt.

— **Halálcsok.** Özvegy egyházközi Andrassy Mihályné született Bozzay Mária szeptember 18-án nyolczvankét éves korában rövid szenvedés után meghalt. Holnap temetik Unyon. Nagy kiterjedésű előkelő rokonság gyászolja. — Morva-Osztrauban szivszélhűdés következtében ma halt meg Heny János, az osztrák-magyar államvasuti vasútvezető oráviznai főtisztje. Az elhunyt hatvanöt éves volt. Tavaly ünnepelte negyvenedik szolgálati jubileumát. Halála a magyar délvidéken élénk részvétet fog kelteni.

— **Szerencsétlenség az államvasutak gépgyárában.** Nagy szerencsétlenség történt ma este hat órakor az államvasutak gépgyárában. Több munkás a vastörő-gép fából készült falának fölemelésével foglalatostkodott, miközben az eldőlt s maga alá temetett két embert, akik rövid vergődés után kiszenvedtek. A munkásoknak volt a földadatuk, hogy a vastörő-gép elé állítani szokott több métermázsas sulyu fából készített falat helyéből kiemeljék s a vastörő elé vigyék. Ez a fal arra szolgál, hogy a szerteröppendő vasdarabok senkit meg ne sebezzenek. Két magas oszlop között mozog vaslánczokon, csigák segítségével. A sulyos falat már egész délután emelgették s eközben valahogy eldőlt, a köréje emelt állványokat magával rántotta, amelyen akkor négyen voltak. Kettő a veszedelmet látva, ügyesen leugrott a mintegy 5 méternyi magasságból, de kettőnek erre már nem volt ideje, az állványval esett s aztán a fal alá került. Rögtön segítségükre siettek s kimentették őket. Az egyik: Szabó István, harmincznyolczéves napszámos már halott volt, a másik, Weisz Károly, negyvenkétéves ács azonban még élt. Ugy véresen szállították őket a gyár rendelő-szobájába, ahol Axmann Béla dr. főorvos Weisz sebeit be akarta kötnözi. A szerencsétlen ember, anélkül, hogy magához tért volna, kiszenvedett. Azonnal értesítették az esetről a rendőrséget, amelynek részéről Saly Károly dr. tanácsos, Székely Ede irnok, Lipce Gyula rendőrorvos mentek a helyszínére Imling Henrik dr. vizsgálóbíróval. A rendőrorvos megállapította, hogy a két szerencsétlenségnek mellkasa roppant össze s az ez okozta sérülés idézte elő a halált. A bizottság azután a *kerületi mérnökkel helyszíni szemlét tartott, mely most is folyik s annak eredménye ismeretlen. A két embert, akik mind a ketten családosak, a börtönbe intőzethe szállították.

— **Érték a guillotint.** Érdekes eset történt ma a fővárosban. Egy fiatal feleség egyik fővárosi szülőjében felvágta ereit s aztán elment a szülőjébe s azóta nyoma veszett. Az érdekes történet a következő: Az Erzsébet-köruti Royal-szálloda második emeletének egyik szobáját ma déli előtt össze-vissza vérezve találták. Az ágy, a fal, a padozat, minden egy vér volt. Az asztalon a személyzet véres beretvét talált. A rendőrség a jelentés vétele után megindította a vizsgálatot

megállapította, hogy a szobát egy Markó Gyula nevű fiatal ember vette ki szombaton s Kassáról jött a fővárosba. Igen valószínű, hogy öngyilkossá akart lenni, később azonban tettét megbánva, megszökött. A nyomozás azt is kiderítette, hogy Markó Gyula joghallgató, s egyúttal a kereskedelmi szakfolyam hallgatója, aki e hó 14-én jött a fővárosba. Előbb az oktagon-terén lakott s onnan ment a Royalba. Özvegy anyja Kassán lakik, ahol vaskezeskedése van a Barkóczy-utca 10. szám alatti házban. A fiatal ember még tegnap este Spatz Tivadar nevű jogász-kollégájával meg a leszámítoló-bank egy hivatalnokával szórakozott a kávéházban s este 9 órakor ment haza. Viselkedése egész normális volt s társai el sem tudják gondolni, hogy a szorgalmas, komoly s jó anyagi viszonyok között élő fiatal ember miért akart meghalni. Most mindenfelé keresik.

— Az egyetemről. Az országos gyász miatt a múlt héten elmaradt vizsgálatokat ma folytatták a jogi karon. A szünet után ezen a héten, csütörtökön lesz az első promóció, ha kellő számú jelölt jelentkezik.

— Egy koronaőr-örmester garázdálkodása. Nagy riadalmat okozott ma este Matatevics Nándor koronaőr-örmester a Margit-köruton. Részeg volt és kardot rántott s az utcán szaladgálva mindenkit leszurással fenyegetett. A járőrök azt hitték, hogy megőrült, azonban az odasiető rendőr csakhamar észrevette, hogy részeg. Bekísérték a második kerületi kapitányságra.

— Sikasztás egy adópénztárban. Tisza-Süly község adópénztárában a napokban pénztárvizsgálatot tartottak, mely alkalommal a vizsgálatot teljesítő hivatalnok 852 forint 50 krajczárnyi hiányt fedezett fel. A hűtlen pénztárost, Katona Jánost, a járási főszolgabíró nyomban felfüggesztette, Nagy Sándor főjegyző ellen pedig — hanyag ellenőrzés miatt — fegyelmi vizsgálatot indított. Az eljárás folyamatban van.

— Öngyilkosság vitrióval. Szolnoki tudósítónk írja: Handó Ferenczné szolnoki lakos, amiatt való bánatában, hogy férje durván bánik vele, szeptember 15-én vitrióval ivott. A szerencsétlen asszony 17-én iszonyu kínok között meghalt. Leánya, aki meg akarta akadályozni anyját a szörnyű tett elkövetésében, a pohárból kifocscsenő vitrióval égési sebeket kapott.

— Máglyára hurczolt csősz. Várlázító kegyetlenség volt ma Czorán torontálmegyei községben. Czorán község amugy is hirhedt arról, hogy lakói nagyobbrészt börtönviselt emberek. Ma délelőtt a falubeliek tudtára adták Kokora Mojsze mezőrendőrnek, hogy a kukoriczásban rablók járnak, akik törik a termést. Kokora fegyveresen ment el a jelzett helyre, kísérték többen a falubeliek közül. A csősz rá is talált a fosztozókatra és be akarta őket kíséni. Verekedni, dulakodni kezdett velük, de azok sokan voltak és már életét is fenyegették. Ekkor Kokora fegyverét használta és a fosztozókat közül egyet lelőtt, egy sühancznak pedig a karját lőtte keresztül. Erre a feldühödött emberek magunkkal hozott kutyákat uszítottak a csőszre és a vad állatokkal Kokorát letéptették. A tehetetlen embert a fosztozókat felíg agyonverték már, mikor egyiküknek az az ötlete támadt, hogy Kukorát eleven en megégessék! A vadállati eszme helyeslésre talált és a csősz csakhamar felkötözték egy szalmakazal tetejére, melyet meggyújtottak alatta. A szerencsétlen ember szónné égett. Az emberi fenevadak közül hetet a csendőrség már elfogott.

— Tűz a király birtokán. Bécsből táviratozzák, hogy Ausztriában, az osztrák főváros közelében, a császári országhati hivatalban nagy tűz támadt. A majortárolók, az istállók, a melléképületek és a lakóépületek teljesen leégtek. Csak maga a hivatal maradt épben. A mentésnél kilenc ember, köztük egy rendőrfőnök, megszebesült.

— Nagy tűz. Eperjesi tudósítónk távirata szerint Sárosmegye Nagy-Vitéz községében ma nagy tűz pusztított, mely huszonhárom házat, több melléképülettel együtt elhamvasított. A kár száz-száz emberket sujt, akik mindenteket elvesztettek.

— A 30 napos országos gyász tartama alatt a „Zion”-egylet VII. Erzsébet-körut 26. sz. a. irodájában naponta a szokásos fölvtéleri díj elemei mellett vesz föl tagokat.

— Polgár Sándor egyetemi gyak. kötszerész duosan felszerelt raktárában Budapest, Erzsébet-körut 50., a legkiválóbb minőségben kaphatók mindazok az orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyak, valamint testi egészségünk védelmére szolgáló óvszerek, melyeket a moderna orvosi tudomány előír.

Napirend.

Naptár: Kedd: szeptember 20. — Római kath.: Euszták vt. — Protestáns: Euszták. — Görög-ország: (szeptember 8.) Kisasszony n. — Zsidó: Tischni 4. — Nap két 5 óra 29 perczkor reggel. — Nyugszik: 5 óra 45 perczkor. — Hold két: reggel 4 óra 44 perczkor. — Nyugszik 5 óra 16 perczkor este.

A földművelésügyi miniszter fogad d. u. 4 ó. A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Nemzeti muzeum: régiség tára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az iparművészeti muzeum, nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Iparművészeti társulat kiállítás nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Természettudományi gyűjtemények muzeuma nyitva 10—12-ig. (Muzeum-körut 4.)

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek-jegy 30 krajczár.

Rovargyűjtemény a nemzeti muzeumban nyitva 9—1-ig.

Az egyetemi fűvészkert (Üllői-ut) nyitva reggel 7-től este 7-ig.

Technologiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Az új országház kapolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparsarnokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva este 5 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

Hegyi Antalt letartóztatták.

Csongrádról szenzációs hírt közöl velünk tudósítónk: Hegyi Antalt, a csongrádi plébánost tegnap éjjel tizenhét csongrádi parasztgazdával együtt a csendőrség letartóztatta és a szegedi királyi ügyészség fogházába kísérte.

Az ok ami miatt ez történt, súlyos természetű. A heves véralkatu pap el akarta foglalni a csongrádi plébániát, még mielőtt törvényes formában ki volt adva az a végérvényes egyházi ítélet, melylyel a római szentszék plébániájába visszahelyezi. Hegyi Antal evégből olyan erőszakosságokra vetemedett, amelyeknek előreláthatólag szigorú büntetőjogi következményei lesznek.

Az eset előzményeit olvasóink jól ismerik.

A minap mi is hírt adtunk arról, hogy Hegyi Antalt, kit a télen a váci főszentszék eltávolított a csongrádi parochiából, a primási szentszék fölmentette minden ellene emelt vád alól és javadalmába is visszahelyezte.

Ezt az ítéletet a pápához felebbzette meg a váci püspöki szentszék, de az a primási főszentszék ítéletét hagyta jóvá. A primást már utasította is a római szent congregatio rituum, hogy szerezzen érvényt a legfelsőbb egyházi fórum ítéletének; a primás erre megküldte az iratokat Vácra.

A váci szentszék, valószínűleg nem rokonszenvezvén Hegyivel annyira, hogy a dolgot érdemesben tartotta volna a rendes ügymenetnél sürgősebben elintézni, mindez ideig még nem adta ki a pápai szék ítéletét, mely a háromnegyed év óta felfüggesztett plébánost visszahelyezi javadalmába.

Hegyi Antal tehát püspöki rendelkezés nélkül is megpróbálta elfoglalni javadalmát. Ez az az a súlyosabb természetű törvénysértés utjára vezetett, hogy tegnap tíz csongrádi gazda kíséretében egyszerre bement a plébániára. Itt azonban a cselődség elzárta mindent. Hegyi erre az utat elhagyta és az ebédő helyét felnyitvatván, abban pártliverével együtt hajtást foglalt és várta a fejleményeket.

A plébánia ideiglenes adminisztrátora, Droppa Károly, ki különben is ellensége Hegyinek, az öntudatlanul a szegedi ügyészség felé támasztotta a

hogy mitévő legyen. A szolgabíró a főispánhoz és Schuster püspökhöz fordult utasításért a rend fenntartására meglelte a szükséges intézkedéseket. Szentesről 10 lovascsendőrt kért és a szegedi ügyészséget is értesítette.

Délután fél öt órakor 10 lovas és 8 gyalogszendőr szállotta meg a parochia épületét, ahol már nagy volt a csoportosulás, mert a felizgatótt néptömeg százszámra állta körül a plébániát.

A csendőrség parancsnoka többször felhívta a közönséget, hogy távozzák, a tömeg, mely jobhátra a Hegyi parasztjaiból állt, nemcsak, hogy nem távozott, hanem mindig azzal felelt, hogy: elmennek, ha a csendőrök is távoznak.

Erre a csendőröknek „kész”-t vezényeltek s a közönség mellének szegzett fegyverrel állottak a néppel szemben. A tömeget rendkívül felbőszítette ez s az izgága nép fenyegetőleg nyomult előre a csendőrség felé. A csendőrök erre lassan visszavonultak a parochia épületéig s ott tüzelésre kész helyzetben néztek farkasszemet a tömeggel. Este kilenc óráig tartott ez az állapot, amikor a tömeg lassankint szétozladozott.

A csendőrök a helyszínén maradtak egész éjjelután két óráig, amikor azután bementek a plébánia épületébe s Hegyi Antalt, ki a hatóság felszólítása ellenére mindaddig nem akarta elhagyni a házat, letartóztatták. A letartóztatott plébánost kocsin Szentesre szállították, ahonnan ma reggeli vonattal Szegedre vitték. A plébánossal együtt volt tíz gazdát s azonfölül még hetet, akik Hegyi pártjára állottak, a csendőrség letartóztatta s a tiszai hajóállomásig kísérte, hogy hajón szállítsa be Szegedre.

A városban nagy az izgatottság. Igen valószínű, hogy még a mai nap folyamán újabb fegyveres erő érkezik.

Ez a csongrádi plébános legújabb heveskedésének története. Hegyi Antal, az önbíráskodó pap, nem győzvén megvárni törvényes rehabilitációját, magánlaksértéssel, magánosok elleni erőszakkal és hatóság elleni erőszak vétségével tetőzte kinos ügyeinek hosszú lajstromát. A csongrádiak papja most is művész volt abban, hogy nevét országgraszoló skandalumokkal kapcsolatosan emlegettesse. Ugy látszik, azonban ezuttal nemcsak az emlegettetésből jut ki neki.

Szegedről Hegyi páter megérkezéséről és fogságáról szeket telegrafálja tudósítónk:

Szeged, szeptember 19.

Hegyi Antalt ma délelőtt fegyveres csendőrök szállították Szegedre az itteni ügyészség kerületi fogházába azokkal a hiveivel együtt, akiknek segítségével tőnap csaknem véres zendülésig felizgatta újra a csongrádi népet. Különös látvány volt, amint ma reggel a hajó kikötött a szegedi parton Hegyi plébánossal és tizenhárom hívével s két csoportban összesen nyolcz csendőr kíséretében felvonultak Szeged legnépesebb útján, a Kossuth Lajos-sugáruton a kerületi börtön felé. Hegyit két csendőr kísérte. Egy csöppet se látszott rőtélni a dolgót, sőt mintha büszkélkedve szedte volna a lábait. Kopottas reverendájára barna öszikabát volt huzva és a szent ferfiu imádságos könyvet szoritgatott a kezében. Ez az ember határozottan tetszeleg magának a martíromsággal. Le volt olvasható ez az arczáról, a kihívó magaviseletéről.

Most újra izgatásért, még pedig nagyon vesélyes izgatásért került vizsgálati fogságba tizenhárom hívével együtt, akik egy másik menetben hat csendőr vigyazata mellett vonultak fel Szegedre a plébániára. A plébánián ma reggel újabb izgatás történt a csongrádi hívek békéjét, hogy hirtelen jön, csaknem véres zendülés történt. Hegyi ugyanis erőszakkal újra el akarta foglalni a parochiát és még Droppa adminisztrátor megesszítet véretek délelőtt a temető felé ment a parochiába. — Vannak hírek az adminisztrátor cselédeiről, azután hozzafogtak a romboláshoz. Az őssze s berendezést ki dobálták és Hegyi páter a saját butorait hurczoltatta be a parochiába. Közben visszaérkezett a proceszsió és ünneprontó gyászos botrány ütött ki, melynek végze-

tes befejezése lett volna, ha a csendőrség sietve elő nem jön.

Hegyi a felizgatott népet most még jobban tüzelte és midőn Droppa az erőszakosság ellen tiltakozott és az átkozódó, szitkozódó Hegyi előtt be akart menni a parochiába, elébe álltak és meg is lökdösték. Ekkor az adminisztrátor felháborodott hívei is megsokalták a dolgot és megindult a legádázabb összetűzés, miközben folyton izgatták a népet Hegyi és társai. Halálfenyegetések röpködtek már a levegőben, mikor a csendőrség megjött és miután Hegyi még ezeknek se akart engedelmessé válni, letartóztatták híveivel együtt, akik a veszedelmes izgatásban részt vettek. A bíróság rendelkezésére bocsátották őket ma reggel Szegedre. Kardos Kálmán királyi ügyész hallgatta ki Hegyit és társait, akik vizsgálati fogságba helyeztetek. A vizsgálat folyik Csongrádon is.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Szerződötetés. A Magyar Színház igazgatósága Breznay Annát, aki eddig a vidéken játszott, szerződötette a drámai anya szerepkörére.

* Hegyi Aranka bucsuja. Holnap lép fel Hegyi Aranka a Népszínházban utóljára a „Talmi herczegnő” Margaritta szerepében. A „Talmi herczegnő” az 1898. február 4-én került először színre és Hegyi Aranka kreálta Margarittát. Ez a bucsuzó művésznőnek egyik legjobb szerepe.

* Vendégszereplés. A városligeti szinkórnek szerdán vendége lesz. A „Madarász”-ban lép föl Nemeskei Novelly Róza, az opera fiatal énekesnője.

FŐVÁROS.

(Hivatalos feledékenység.) A főváros évekként elelőtt egy telket adott el Hoffmann József vállalkozónak azzal a kikötéssel, hogy azt csakis gyári célokra használhatja. Hoffmann eladta a telket valami Pollacsek nevű gyárosnak, az meg a Farinárszövetkezésnek, még pedig olyan telekkönyvi bejegyzés mellett, amely szerint az ingatlan dologilag az említett tulajdoni korlátozás nem terheli. A telekkönyvi bekebelezés a főváros meghallgatása nélkül történt, mert a felszólalást egyszerűen elfelejtették. A jogügyi bizottság, amely ma délután tárgyalta a dolgot, abban a véleményben van, hogy mivel az ügy már öt esztendő óta húzódik, a hiba sem telekkönyvi uton nem orvosolható, sem pedig kártérítési kereset nem indítható. A feledékenység ezáltal nem százakat, hanem egy halom ezret jelent.

(A hitoktatás költségei.) A jogügyi bizottság ma délután tárgyalta a római katolikus hitoktatási segély ügyét. A bizottság ez idő szerint nem tartja célszerűnek a rendezés érdemleges tárgyalását s elfogadta a tisztí ügyészség véleményét, amely szerint egyelőre fenn kell tartani az eddigi állapotot, vagyis a főváros ezáltal is segély és ne fizetési képpen utalványozza a hitoktatás költségeire azánt összeget.

(Két új állás.) Minden héten regisztrálhatná az ember ezt néhányszor, mert a főváros tanácsa úgy látszik, azt a módot találta legcélszerűbbnek a szociáldemokratizmus korlátozására, hogy mindenkinek kenyeret, állást juttat. Igazán feltűnő ilyen körülmények között, hogy egyáltalán akad még Budapesten, aki panaszkodik. De legyenek nyugodtak az éhezők, a jövővért éheznek mindnyájan, mert egyszer csak majd rájuk kerül a sor. És kapnak majd hivatali diploma nélküli is, és külön fizetést, mint ezer meg ezer diplomás ember. Ma is két új állás kreálását tárgyalták a jogügyi bizottságban és szóval vittek az állások érthetetlen szaporítását is. A bizottság egyik tagja, Benedek Sándor azt mondta a többiek között, hogy a hivatalok száma nem a munka szaporodásával, hanem az atyafiakkal, a Sartoryék protekciójával áll egyenes arányban. Ami nem nagyon látszik valószínűtlennek. Most a zsibáru vásártalaphoz kell egy állandó felügyelői és két vásártalaphoz állást véglegesen szerelni. A felügyelő fizetése évi ezer forint és három százötven forint lakbér, a vásártalaphoz pedig évi ötszáznegyven forint és

kétszáz forint lakbér. Szegény breznofalvi tanító, aki minden kis németkét úgy megtanítasz magyarul, mintha az anyanyelvük volna, hagyj ott négyszázforintos kis hivatalodat, menj el a fővárosba zsibárus vásárfelügyelőnek! A jogügyi bizottság többsége hozzájárult ahhoz, hogy a felügyelői állás rendszeresíthessék, ellenben kérdést intéztek a közlekedési és közgazdasági ügyosztályhoz, amely a javaslatot tette, hogy mi szükség van a tervbe vett két vásártalaphoz állás állandósítására.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Deák Ferencz a bíróság előtt. A mi nagy Deák Ferenczünknek egy névrokona, Deák Ferencz temesvári születésű, 47 éves úgynök állt ma vádlóként a törvényszék előtt. A szerencsétlen sikasztás miatt került a törvény elé. Valaha hentes volt s ezen a réven ismerte Velimarcovics Velimir, akitől átvett száz kilogramm sertéshúst; el is adta de a pénzzel nem számolt be. Deák Ferencz vádlott, aki ezt a szép nevet viseli, még magyarul sem tud, német nyelven kellett vallatni.

— Hát mit tett a hússal? — kérdezte tőle Fekete elnök.

— 32 forint árát Bitnek Jánosnak adtam el belőle.

— És a többit?

— Szvodolka Ignácznak.

— A pénzt pedig elköltötte?

— Igenis — felelte a vádlott szomorúan.

— És mit tud a védekezésére felhozni?

— Szeretnék egy — kiegyezést.

Az elnök rászólt Deák Ferenczre, hogy a bíróságnál nem létezik egyezkedés s felhívta Böhm alügyészt a vád előterjesztésére. Ennek meghallgatása után a törvényszék Deákot, sikasztás vétsége címén, tíz énnégy napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Megsértett ügyvéd.

(Esküdtzéki tárgyalás.)

A nyári szünet után ma ült össze először a budapesti esküdtzék s mindjárt az első alkalommal egy meglehetősen érdekes sajtópört tárgyalta. A panaszos Parall Ferencz dr. fővárosi ügyvéd volt, a vádlott Kontur Béla dr. volt honvédezerdörös, aki elhagyván a katonai szolgálatot, a legutóbbi képviselőválasztások idején néppárti képviselőjelöltként szerepelt. A kettő között azonban egyéb is történt s ez adott okot a mai esküdtzéki tárgyalásra.

Történt ugyanis, hogy Kontur doktor ellen, mikor a katonaságot ott hagyta, félévvel később a felesége, Zettner Ilona, válpört indított s a képviselővel Parall Ferencz ügyvédet bízta meg. Ugy látszik, Kontur nem volt megelégedve Parallnak a válpör során előterjesztett védekezésével, mert ugyancsak erősen nekitámadt. Különösen azért neheztelt, mert Parall azt állította róla, hogy infamáló cselekedetért bocsátották el a honvédség kötelékéből. Történt pedig ez valójában egy ismeretes kávéházi affér miatt, amely közte és egy becsületes kapitány közt játszódott le úgy, hogy ő az utóbbit, aki kötekedett vele, tetleg inzultálta. Kontur a katonaságnál fél évi fogházra ítéltek, de aztán József főhercegtől kegyelmet kapott.

Amint mondtuk, Kontur erősen bántotta a dolog s úgy torolta meg, hogy egy sértésekkel teli nyílt levél alakjában kinyomatott egy cirkulárét s azt megküldötte Parall dr. ismerőseinek, aztán felettes hatóságának, az ügyvédi kamarának is. A bevádolt nyílt levél előbb szemére veti Parallnak, hogy bizony nem ügyvédi tisztesség a szoknya és a paragrafusok mögé bujva sértegetni s kijelenti, hogy amit ő a perirataiban állított, nem hallhatta az ő feleségétől, az Parall „lágyuló agyvelejének a szüleménye”. Majd így kedélyeskedik vele:

„Őn egy vén számár, hosszú füleit meg fogom ránczizálni s tar koponyájára csak azért nem fogok ropogós barackot nyomni, nehogy betörjék annak boltozata. Zsindelyeztesse be a becses fejét! . . . Remélem, becsületsértési pört fog ellenem indítani s ez esetben előre is hitvány gazembernek és moslékos dézsának nyilvánítom őnt, ha nem fogja megengedni, hogy bebizonyítsam a tárgyaláson, hogy őn — vén is, számár is . . . stb.

A mára kitűzött tárgyaláson Zsitray Leó elnökölt, szavazóbírák voltak Cseke Kálmán és Madarassy Béla bíró, jegyző Radich Gyula dr. Megjelent a panaszos is, a vádlott is, az előbbi Nagy Dezső dr. kíséretében, míg a vádlott Szemecz Emil lapszerkesztőt kérte fel védőjeül.

Az esküdtzék tagjai lettek:

Bíró Zsigmond, Hochhalt Károly dr., Gömör Gyusztáv, Borbás Vincze dr., Schómann Antal, Király János, Csillag Gyula dr., Batta József, Heinrich Kálmán dr., Antóny Tamás, Lobmayer Ferencz, Szathmáry László rendes- és báró Barkóczy Sándor dr. és Aczél Károly dr. póttagok.

Az elnök, miután az esküdtzék eként megalakult, kihallgatta az általános kérdésekre a vádlottat.

Kontur Béla dr., szarvasi születésű, 34 éves, római katolikus, nős, egy gyermek atyja, földbirtokos.

— Nem gyakorló orvos ön?

— Nem, de ezredorvos voltam a honvédehuszároknál. Most földbirtokos vagyok.

— Volt-e büntetve?

— A katonaságnál, de csak függelmsértésért. Azóta itt a törvényszéknél izgatásért ötven forint pénzbüntetésre.

Felolvasták erre a vádlevelet, melyben a panaszos maga mellett erkölcsi tanúként Hodossy Imrét, Márkus József főpolgármestert és Fabiny Ferencz kuriai bírót kéri kihallgatni. A két előbbi már a tárgyalás kezdete előtt meg is jelent. A vádlevél után magát az inkriminált sajtótermékét olvasták fel s ennek során persze hangos volt a terem a kacagástól.

Mikor a szerzőség kérdése következett, Kontur dr. beismerte, hogy az inkriminált nyílt levelet ő írta, de erre indítatva érezte magát az után, hogy Parall annyira kiélezve pertraktálta családi dolgait a bíróság előtt. Most az erkölcsi tanukat hallgatták ki.

Márkus József főpolgármester, 46 éves, római katolikus, nős, gyermekes köztisztviselő előadta, hogy a panaszos 25 év óta ismeri s úgy társadalmi téren, mint a közéletben általános tiszteletben részesül.

Hodossy Imre 58 éves, római katolikus, családos országgyűlési képviselő is korrekt, tiszteletreméltó férfinak mondja Parallt s mert a tanu tizenöt éven át az ügyvédi kamara elnöke volt, hozzátéhető még, hogy Parall ellen soha panasz föl nem merült.

A valódiság bizonyítása kerülvén sorra, Szemecz Emil védő bizonyítani kívánta, hogy a panaszos Kontur perirátában csakugyan megbecsületlenítő dologgal vádolta.

Nagy Dezső dr. nem ellenezte a bizonyítást, de arra, hogy Parall csakugyan ügyfelétől kapta a válpörben felhasznált adatokat, Konturnét kihallgatni kérte.

Ez ellen Szemecz, miután benső családi titkokról van szó, tiltakozott.

A bíróság visszavonult s úgy határozott, hogy a bizonyításnak helyt adott ugyan, de a megajánlott anyagot, mint a bizonyításra alkalmatlant, el nem fogadja.

Erre a perbeszédek következtek, melyek során Nagy Dezső dr. azt vitatta, hogy ügyfelének jogában állott a Konturnétől kapott információkat felhasználni s amikor ezt tette, nem ment túl a megengedett határokon.

Szemecz védő az ellenkezőt állítva, arra hívta fel az esküdtek figyelmét, hogy Parall mily drasztikus kifejezésekkel szállított oly családi dolgokat, amelyeket még végső esetben is csak igen óvatosan szabad megbolygatni.

Zsitray elnök ezután öt kérdést torjesztett az esküdtek elé, a rágalmazás és becsületsértésre vonatkozókat. Este nyolcz óra volt, mikor az esküdtek meghozták a verdiktet, melylyel Kontur a rágalmazás alól hét szóval őt ellen felementették, ellenben a becsületsértésben kilenc szóval három ellen vétkesnek nyilvánították. E verdikt alapján a sajtóbíróság, alkalmazván az enyhítő 92. §-t, Kontur kétszáz forint pénzbüntetésre, esetleg husz napi fogházra ítélte. A tárgyalás esti nyolcz óra után ért véget.

SPORT.

+ Bécsi lóversenyek. A bécsi szeptemberi meeting holnapi, ötödik napján, kisebb futamok szerepelnek a programmon. A nevezések ugyan elég jól sikerültek, de azért nagyobb mezőnyök nem várhatóak a starthoz. A holnapi program főszáma a Gagaverseny, amelyben a két évesek a három évesekkel találkozhatnak. E versenyben induló két évesek megítéléséhez a mértéket újból Doge fogja szolgáltatni. Cid legyőzte holnap Barnato II-ben akadhat leverőjére. Jason féltésvére — Timár futását véve alapul — nem sokkal rosszabb lehet Cid-nél, győzelme tehát bizonyosra vehető.

Típjaink a holnapi napra a következők:

- I. Rasbe,
- II. Contra—Dogma.
- III. Barnato II.—Doge.
- IV. Valaki—Balek.
- V. Clarion,
- VI. Neni—Rose of Kildare.
- VII. Simbach—Contras.

+ Felosztott versenyistálló. Sternberg gróf osztrák sportsman felosztatta a versenyistállóját. Lovai holnap kerülnek árverésre a Fraudenauban.

+ Trivial tetört. Taxis herceg Trivial-ja tetört. A Triumph-ivadék Wahrmann Richard színében megnyerte a baden-badeni Zukunfts-Preist a francia Holirood és Galantin, Meli Melo és még nyolcz kétéves ellen. Trivial három éves korában nem bírta visszanyerni nagy formáját. Gazdája eladta Auersperg hercegnek, aki gátversenyekre trainirozta. Trivial a gátversenyekben sem felelt meg a nagy várakozásoknak. Nagyobb győzelme a Rákosi-díj gátverseny volt Alagon.

+ Országos kerékpárverseny. A varseczi bicyclo-klub október 9-én Verseczen a saját pályáján országos kerékpárversenyt rendez.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő olcsó árérték arányú ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mestori szabást czégünk előkelő hiruvc biztosítja, a munka kivételét pedig az üzlet képe elárulja. Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjúvalóban gyönyörű mintájú kelmékből.

Karácsonyi és Társa

férfi-szabók

IV. ker., Muzoum-körút 39.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 19.

	szept. 19. cents.	szept. 17. cents.
Buza szeptemberre	70 1/2	70 1/4
„ májusra	67 1/2	67 1/4
„ decemberre	68 1/2	68 1/4
Tengeri decemberre	34 1/2	34 1/2

Chicago, szeptember 19.

	szept. 19. cents.	szept. 17. cents.
Buza decemberre	62 1/4	62 1/2
Tengeri decemberre	29 1/2	29 1/2

Mezőgazdaság.

A gyimesi vasúti összeköttetés. Magyarország és Románia kormányának megállapodása szerint ennek még a múlt év őszén meg kellett volna történnie. A mai részünkről ki is épült s meg is nyílt a határárterület. A határárterület, de Románia még csak azután, körülbelül múlt év október havában kezdett hozzá a negyven kilométernyi ut kiépítéséhez. Újabb terv szerint január elsején kellene megnyílni a fontos vasútvonalnak, de az

építkezés lassúsága miatt aligha el nem odázódik még későbbi időre. A gyimesi vonalunkat sokan dicsérték, ami tényleg rá is fér, de a románok ennél még sokkal szebb vasutat építenek. Különösen meglepően szép a határkapunál levő tatros-pataki híd, mely diszesen faragott s egészen stílszerű köoszlopokra épül. Nagy ellentétet képeznek azonban ezzel a fából primitív módon készült állomások és őrházak. A rövid vasútvonalat három olasz vállalkozó készítette, többnyire olasz, horvát és hőlgar munkásokkal. Székelyek kevesen dolgoznak rajta s benszülött románok még kevesebben.

Ipar- és kereskedelem.

Iparkiállítás Temesvárott. Az országos technológiai iparmuzeum által a kereskedelmi miniszter kezdeményezésére rendezett munkagép- és szerszám-kiállítás megnyitására, mint Temesvárról jelentik, bár az országos gyász következtében a miniszter látogatása és minden ünnepség elmaradt, nagyszámban jelentek meg az iparos körök. Straub Sándor, a technológiai iparmuzeum igazgató-helyettese rövid beszéddel nyitotta meg a kiállítást, mire a különböző motorok és villamos áram által hajtott gépek mozgásba hoztak és a közönség bebocsátást nyert. A különböző fa-, bőr- és fémpipari szakmákban való segédgépek nagy érdeklődést keltek. A közönség egész napon át sűrűn látogatta a kiállítást. A megnyitásnál a kereskedelmi és iparkamara, valamint az ipartestületek, a kamara kerületéből pedig számos küldöttség volt jelen.

Köbányai sertésplacc, szept. 19. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 54—55 krigig. Közép (páronként 251—320 kgrig terjedő súlyban) 55—56 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban; 56 1/2—57 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban) 54 1/2—55 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 54 1/2—55 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 53—54 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 17. napján volt készlet 45831 darab, szept. 18-án felhajtott 1007 db, szeptember 18-án elszállított 543 darab, szeptember 19-ére maradt készletben 46295 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti konzum-sertés vásár, szept. 19. A Jereczvárosi petroleum raktárnál levő székeővárosi konzum-sertés vásárra 1898. szept. 17-én érkezett 147 drb. Készlet 478 darab, összes felhajtás 625 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 54 drb, elszállított maradt 571 drb. Napi árak: 120—180 kilós 54—56. — kr, 220—280 kilós 52—55,50 krajczár, 320—380 kilós 52—55 kr, öreg nehéz — krajczár, malacz — krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti juhvásár, szeptember 19. A mai vásárra felhajtottak: 2094 drb hizlatt ürüt, 1073 drb feljavított juhot, 507 darab kisorolt juhot és 280 darab kiverő juhot, összesen 3954 darabot. Az egész állomány elkelt. Napi árak: hizlatt ürű 19—22 frt páronként, 21—22 forint 100 kilónként, feljavított juh 15—18 forint páronként, 18 1/2—20 forint 100 kilónként, kisorolt kos 9—14 forint páronként, 17—20 forint 100 kilónként, kiverő juh 9—12 forint páronként, 17—18 forint 100 kilónként. Raszka juh 10—14 forint páronként.

Bécsi vágómarhavásár, szeptember 19. A vágómarhavásárra felhajtottak: 4555 darab magyar, 496 darab galicziai, 200 darab bukovinai, 668 darab németországi, összesen tehát 5895 darab szarvasmarhát. Jegyzések a következők: 100 kilogrammonként első súlyban. Magyar hizóökor I. minőségű 37—39 1/2 frt, II. minőségű 34—36 frt, III. minőségű 29—33 frt; galicziai hizóökor I. minőségű 39—40 frt, II. minőségű 36—38 frt, III. minőségű 31—34 frt; német hizóökor I. minőségű 39—41 1/2 frt, II. minőségű 36—38 frt, III. minőségű 31—35 frt, legelő ökor 23—29 forint, bika és tehén 22—36 forint.

Pénzügy.

Osztrák-magyar bank. A bankhitelezési igénybevétele szeptember hó második hetében sem volt jelentékeny. A váltótárca és a lombardállomány 2-6 millióval csökkentek és ha ezzel szemben a bankjegyjárgalom mégis 0-96 millióval emelkedett, az onnan van, mert az érczkészletéből 2-34 milliót adott le a bank külföldi váltókban és érczkészletben. Ezen mozgalmak megfelelően az adómentes bankjegytartalék tovább apadt 2-38 millióval és szeptember 15-én már csak 31-86 millió forintot tett ki.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. A mai húzónál a következő nyereményeket húzták ki: 10.000 koronát nyert: 46157 12815. 5000 koronát: 4982 56828. 2000 koronát: 16040 15017 13719 17470 38103 31513 30949 37035 39665 46998 46354 41234 62625 61734 66285 60392 68222 72191 78388 85334 83785 87648 83172 80389 86193 94324 92732. 1000 koronát: 7703 2839 9282 7767 14624 13193 10435 11054 16237 13888 16228 13531 27525 20122 26136 23828 38103 35908 30642 47605 48453 46894 42514 44492 44866 52265 50243 53585 52701 54265 60728 64211 63877 65659 64480 66890 77451 75418 78313 73923 76312 77537 89505 88700 80077 81567 86538 89632 93835 96631 93970. 500 koronát: 2457 5952 5904 1391 9125 17280 15987 18523 11816 19696 17376 17561 10183 13394 37216 25999 27035 20327 20288 33194 38628 34422 38207 38878 30805 32159 32866 30237 34698 38327 34787 42187 49037 47610 45084 42216 46539 47570 53811 59127 56602 58279 58842 51408 52536 57057 51891 67207 67992 60561 63187 66959 61693 67558 77624 76605 75373 76613 70554 71001 70136 75841 76228 76069 77373 85996 84793 81681 81333 89984 82788 82750 83159 93651 97847 95242 97851 91727 90314 95117 90857 97137.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 19.

Daczára a két napi üzleti szünetnek, ma készaruban nem igen öltött sürgetős jelleget a kínálat. Az összes czikkék jó kereslet tárgyát képezték és kisebb-nagyobb árvajulást értek el. Buzából elkelt vagy 50.000 métermázsa — közte 6000 métermázsa szerb áru — 5—7 és fél krajczárral magasabb áron, roszból mindössze egy vaggont adtak el 7 forint 25 krajczáron, mely eladásnál 15 krajczárnyi árvajulás konstataálható, zab és árpa 5 krajczárral javította árát, tengori változatlan.

Ennek ellenében a határidőpiaczon lanyha volt az irányzat, főleg buzában. Este zárul a szeptemberi buza 9 forint 6 krajczáron, az októberi 8 forint 72 krajczáron és a márcziusi 8 forint 68 krajczáron.

E mai olcsóbbodásnak kizárólag technikai oka van. Felmondtak ugyanis újból 27.000 métermázsa szerb búzát, ebből mindössze 10.000 métermázsa akad átvevő, a többi 17.000 métermázst kötésenkint 50 forintnyi hosszabbítási díj ellen kicserélték fel nem mondott kötésekké és ezeket délután áruba bocsátották. Innen a lanyhulás.

Meglehet, hogy addig, amíg ez elemek — értjük azokat a bizományosokat és ügynököket, akiknek megbízói nincsenek abban a helyzetben, hogy az árut átvegyék — míg tehát a gyengébb vevők le nem bonyolították kötéseiket, még néhány nap mulva csak ama bizonyos konzorcziális vevők engagemntja lesz hátra és aztán majd elválík, mi igaz, mi nem abból a sokat híresztelt átvételi szándékból. Azt mondják, hogy még egy fálmillió métermázsa nincs lebonyolítva. Na, annyit nem tesz ki Szerbia egész exportfeleslege!

Rozs szállításokat még egyáltalában nem jelentettek be. A szeptemberi határidő ennél fogva szilárd irányt követett és 7 forint 43 krajczárral zárul, tehát mintegy 26 krajczárral drágább, mint az elsőrendű effektív rozs. Híresztelték különben, hogy legközelebb bejelentenek 3000 métermázsa rozs szállítását.

Ma még Budapesten ezenkívül 4000 métermázsa zabot és 5000 métermázsa tengerit mondtak fel, Bécsben pedig 4000 métermázsa zabot és 500 métermázsa repczét.

Tengeri — mint multkor jeleztük — nagyon lanyha, a májusi határidő 4 forint 47 krajczárral zárul.

Ma a következő liquidáczióális kurzusokat állapították meg:

buza	9	forint	08	krajczár
árpa	5	"	40	"
repce	12	"	90	"
rozs	7	"	38	"
tengeri	5	"	08	"
zab	5	"	33	"

Előfordult készáru-eladások.

Table with columns for quantity (Mennyiség), unit (mértékben), and price (ár). Lists various goods like wheat, rye, and oil with their respective prices and locations.

Gabonaforgalom:

Table showing grain trade statistics with columns for arrival (érkezett) and departure (elszállított) in meters and sacks.

Raktárállomány:

Table showing warehouse inventory (Raktárállomány) for wheat, rye, and other grains.

Hivatalos készárujegyzések.

Table of official grain prices (Hivatalos készárujegyzések) listing items like wheat, rye, and oil with their prices.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table of official forward contracts (Hivatalos határidőjegyzések) for wheat, rye, and other grains.

Előfordult határidőkötések.

Table of forward contract settlements (Előfordult határidőkötések) for wheat, rye, and other grains.

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE.

Budapest, szeptember 19.

A mai tőzsdén rendes volt az irányzat és nemzetközi értékek alig mutatnak fel változást a legutóbbi pénteki zárlathoz képest.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 357.10—357.50, Osztrák-magyar államvasut 353.50—353.30, Villamos vasut 239 forinton köttetett.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 357.15, Magyar hitelrészv. 392.50, Aranyáradek 119.80, Koronajáradek 98.40, Leszámitoló-bank 260.—, Jelzálogbank 248.25, Rimamurányi 252.25, Osztrák-magyar államvasut 353.30.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Közuti vasut 384.—385.—, Villamos vasut 239.50—241., Magyar hitelrészvény 392.40—392.70, Rimamurányi 251.75—252.25, Osztrák hitelrészvény 356.90—357.15, Osztrák-magyar államvasut 353.20—353.60, Bankgyesület 100.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.—1.50 forint, 8 napra 3.50—4.50 frt, szeptember utóljára 8—9 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table of market prices (Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak) for gold, silver, and other commodities.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table of market prices (Délután 4 órakor zárulnak) for gold, silver, and other commodities.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, szeptember 19. Terményekben csökély forgalom változatlan árakon.

Hivatalos jegyzések.

Table of official commodity prices (Hivatalos jegyzések) for various goods like oil, sugar, and other products.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 19. A vásári forgalom: Használ a forgalom lanyha, árak csökkentek. Baromfinál lanyha, árak csökkentek. Halban lanyha árak csökkentek. Tej- és tejtermékek élénk, árak szilárdak. Tojásnál lanyha, árak csökkentek. Zöldségnél élénk, Gyümölcsnél élénk, árak szilárdak. Fűszereknél esendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 50—54 frt, II. 48—52 frt. Birkahus hátulja I. 42—46 frt, II. 40—42 frt. Borjúhús hátulja I. 64—68 frt, II. 60—64 frt. Sertésbús Isöröndü 58—60 frt, vidéki 40—45 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 64.0—65.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.40 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hízott kilonként 50—58 kr. — Különlétek. Tojás 1 láda (1440 db) 34.5—35.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—4.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—4.00 frt. Lenccse m. 100 kiló 7—8 frt. Bab nagy 100 kiló 8—10 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt, II. 20—28 frt. Vaj I. rendű kilonként 0.80—0.85 frt. Tea-vaj kilonként 0.60—0.70 frt. Burgonya, rózsá, 100 kiló 1.40—1.50 frt. Halak. Harcsa (élő) 0.70—0.90 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.80—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.60 frt. Szesz.

Budapest, szeptember 19. Irányzat változatlan Kontingens nyersszesz Budapesten 19.—19.25. Finomított szesz nagyban 55.50—56.—, Finomított szesz kicsinyben 56.1/8.—56.25, Élesztőszesz nagyban 55.75—56.—, Élesztőszesz kicsinyben 56.25—56.50, Nyersszesz adózva nagyban 54.50—55.—, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.25—55.50, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.—15.50, Denaturált szesz nagyban 22.—22.1/8 Denaturált szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ah vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendőek.

Bécs, szept. 19. Kontingens nyersszesz azonnali szállítása nagyban 20.80 forinton kelt el. Zárlatjegyzés 20.60—20.80 frt.

Prága, szept. 19. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.50 forinton kelt. Adózatlan szesz 19.—19.25 forinton kelt el azonnali szállításra.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, szeptember 19. Az őszi határidő szilárd volt fedezeti vásárlásokra. Egyéb határidők gyengék.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 8.76—8.69—8.70, buza őszre 8.93—8.88—8.90, rozs tavaszra 7.21, rozs őszre 7.32—7.35, tengeri szeptember-októberre 5.48, május-juniusra 4.86—4.85, zab tavaszra 5.90, zab őszre 5.66—5.68. forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTŐZSDEK.

Bécs, szeptember 19. A tőzsde ma szilárd volt ugyan, de a spekuláció tartózkodólag viselkedett, mivel a prolongáció nehézségeitől tart. A forgalomba került papírok közül csakis Dunagőzhajózási emelkedett.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 357.—357.35, Anglo-bank 156.50, Union-bank 294.50, Landerbank 225.50, Osztrák-magyar államvasut 352.62—354.—, Déli vasut 75.25, Dunagőzhajózási 456—457, Fegyvergyár 218, Adria 215—219, Lloyd 435—433, Osztrák koronajáradek 101.80, Török sörzjegy 59—59.10, Német márká 58.86 forinton. A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.87, Anglo-bank 156.25, Bankverein 265.—, Union-bank

294.50, Länderbank 225.—, Osztrák-magyar államvasut 353.68, Déli vasut 75.12, Elbevolgyi vasut 263.50, Észak-nyugoti vasut 247.75, Török dohányrészvény 131, Alpesi bánya 168.60, Májusi járadék 101.40, Török sorsjegy 58.75, Német márka 53.87 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papíráradék 101.35, 4-2%-os ezüstjádék 101.15, 4%-os osztrák aranyjádék 121.—, Osztr. koronajádék 101.35, 1860. sorsjegy 140.65, 1864. sorsjegy 194.75, Osztrák hitelsorsjegy 199.50, Osztrák hitelintézeti részvény 350.75, Angol-osztrák bank 156.—, Union-bankrészvény 294.50, Bécsi Bankverein 264.—, Osztrák Länderbank 224.25, Osztrák-magyar bank 903.—, Osztrák-magyar államvasut 353.50, Déli vasut részvény 75.13, Elbevolgyi vasut 262.—, Dunagőzhajózási részvény 459.—, Alpesi bányarészvény 168.25, Dohányrészvény 130.—, 20 frankos 9.53%, Császári kir. v. arany 5.69, Londoni váltóár 120.85, Német bankváltó 53.82, Tramway 508.—, Az irányzat nyugodt.

Bécs, szeptember 19. A déli tőzsde zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 365.25, Magyar hitelrészvény 392.—, Anglo-bank 156.—, Bankver. 264.—, Union-bank 294.50, Länderbank 224.75, Osztr.-magyar államvasut 353.12, Déli vasut 75.12, Elbevolgyi vasut 262.75, Északnyugoti vasut 245.—, Török dohányrészvény 130.20, Rimannurányi 251.—, Alpesi bánya 168.30, Májusi járadék 101.35, Magyar koronajádék 98.50, Töröksorsjegy 58.90, Német márka azonnali szállít. 53.87 forinton.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távraírt jelentése 1898. szeptember 19-én reggel 7 órakor

Table with columns for stations (Állomások), atmospheric conditions (Légnyomás, A hőmérséklet, A nedvesség, Csapadék), and wind directions (Állomások, Légnyomás, A hőmérséklet, A nedvesség, Csapadék).

A léghőmérséklet eloszlása bonyolultabb lett. A régi maximumnak nyoma Magyarországon talánál, új maximum van Franciaország fölött. Depressziók a norvég parton és Közép-Cseorsországban vehetők észre.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 19-én. —

Table with columns for river names (Folyó), water level (Vízjárás), and measurement points (Vízjárás, Áradás, Vízjárás, Áradás).

Jelölés: + = áradás; - = alacsony víz; > = áradás; < = alacsony víz. M. kir. jegyzék: Csapadék nem volt. Az egyes folyók általában epedő jellegűek.

BABEL.

Francia regény. (43) Irtá: Augustin Filon.

Egy pillanatig hallgatott. Tekintete a Julienét kereste.

— Ime, folytatta aztán, így rendeztem én el fejemben a dolgokat.

— És mit fog tenni?

— Leveszem köpenyemet a szegről, melyre akasztottam, felleszem a kalapomat és egyenesen a „London Hospital” ajtaján kopogtatok, mely ötszáz lépésnyire van innen. Itt egész éjjel nyitnak kaput. A főápolónő, ki személyesen ismer engem, fel fog venni és holnap megkezdem betegápolónői tanonczidőmet. Most pedig önön a sor uram.

Julien valami leküzdhetetlen érzéstől elragadtatva ugrott fel.

— Van-e arra lehetőség, kiáltott fel, hogy nemet mondjak, látva ezeket a szemeket, ezeket az ajkakat? Nos abból, amit ön tesz, abból hiányzik az ugynevezett józanosság, de nekem nincs bátorságom arra, hogy józanabb legyek, mint ön... Kedves bolondom, imádom önt!

Egymás karjába hullottak s ajkaik az első csókban forrtak össze. És a csökönnyös karoszekének, akár zivsen, akár nem, a német pendantzizmus termékeivel támogatva, ime két személy súlyát kellett elbirnia és ezenfelül egy kis kutyáét, mert Bob is részt akart venni a szerelem ez ünnepén.

És ezután folytak az edes, bolondos szók, miknek a titkát, varázsát csak a szerelmek tudják. Közben nagyot kacagtak, felidézven az oldbrook emlékeket, a Finchleybe való utazást; azután jövő életük, háztartásuk, gazdálkodásuk tervét szőtték meg, feltéve magukban a legnagyobb takarékoságot, hogy a szoczialista világ keretébe, melyben élni fognak, beleillők legyenek. Julien kesernyész szellemével Gillottékat és Wemyss Kristóf jellemét festette le a leány előtt, aki saját magáról mesélt, eltelve a vágytól, hogy pótolván az elmúlt időt, mindent elmondjon, amit gyermekkorá óta érzett, gondolt.

Hajnali két óra volt már, amikor Julien a nyugalomrétérés szükségét hozta szóba.

— Megyek s aludni hagyom önt. Bármily szegényes is a szobám, egy éjszakára jó lesz. Én az étteremben fogok a pamlagra ledőlni, azonban csak félszemmel alszom. Ha szüksége lesz valamire, szólítson; hallani fogom önt.

— De... félek... hogy félni fogok.

— Bezárja az ajtót s nem kell félnie. Nem minden éjszaka történik gyilkosság East-End házaiban.

— De a pamlag elég puha lesz-e?

— Hát — épen nem; nincs keményebb az egész házban.

— Szegény fiu.

Szóltanul megölelték egymást, eltelve ifjuságuk forró vágyaitól s talán felmerült elötük halvány kísértése annak is, hogy e frigyét a megváltozhatatlanság szentségével magasztalják fel... De most Ami volt az okosabb. Söhajta vigasztalódott:

— Néhány óra múlva ugyis férj és feleség leszünk.

Egy utolsó csók után elváltak.

És csakugyan, az engedély segítségével, melyet Amy magával hozott, másnap meg volt az esküvő. A szertartás után a fiatal asszony a következő levelet írta:

Kedves Papám!

Most jövök haza a templomból, hol örök hitűséget esküdtem Juliennek. Boszankodjék egy kissé: ezáltal talán könnyít magán s káromkodjék is hozzá, mert ez szükséges: ezért a büncrét én vállalom el a felelősséget. De aztán fecsésson meg, ha tud és én tudom, hogy ön tud megbocsátani. Ön a rossz ember szerepét akarja játszani: de nem hiszek ám önnek. Belebolondulok boldogságomba és égek a vágytól, hogy önt megölelhessem.

Tiszteletteljes leánya

Delaunay Amy

U. i. Julien vigasztalhatatlan, hogy önt megbántotta. De nem teszi többet és megígéri, hogy odaadó fia lesz.

Az utóiratot megmutatta Juliennek.

— Jól van így?

A kérdésre, melyet francia nyelven intézett Julienhez, ez angolul felelt:

— Minden jól van tévo, amit ön tesz.

— Beszélj velem francziául, hogy tegezhess... Ami nyelvünk nem illik a szerelemhez!...

Másnap miss Jardine, az öreg házikisasszony jött meg Finchleyből.

— Ah! kisasszonyom... bocsánat!... asszonyom... mily szerencsétlenség. Atyját... — Nos?

— Levele olvasása közben szélhűdés érte. Tíz perc alatt vége volt.

— Megöltem! sikoltott fel Amy.

Julien karjaiba ölelte feleségét.

— Szegény gyermekem! imádozt szívem! De bensejében harsonakint zengtek e bűvös szók:

„Huszmillió guinea járadék!”

XVI.

A színházi ügynök ígérete, hogy huszonegy óra alatt sokkal jobb engagement-t szerez Paulinenak, mint az „Aesthetic”-színház, nem teljesült. A két nő más-más ügynökökhöz fordult és az öreg olasz segítségét is kikérték. Végre Verganinak sikerült egy igen tekintélyes színháznál helyet szerezni Paulinenak, de igen mérsékelt javadalmazás mellett. Itt olyan szerepeket adtak neki, melyekben csak jókarátát és használhatóságát mutathatta ki. Haja ismét megnőtt és ép olyan szép volt, mint annakelőtte s kétségtelen, hogy formái szintén „visszajöttek”, de minderről a közönség mitsem tudott, mert Pauline lemondott arról a szerepköréről, melynek főkéllékei testi bájai voltak. A siker ezt a nemét lealázónak vélte és ami művészi sikereit illette, világos volt előtte, hogy kis hangjával nagy igényeket sohasem támaszthat. Elvégezte tehát a reabizottakat lelkiismeretesen, pontosan, szerényen, de már nem ment reszketve, lelkesedve és lázban égre a színházba, hanem azzal a nyugodtsággal, melylyel a hivatalnok jár el irodájába. Amióta nem játszott többé füzerepeket, nem is kapta már azokat a szerelmes leveleket, melyekkel a közönség bizonyos részé elhalmozta volt. Idegeneknek szigorúan tiltva volt a színpalak mögé lépni és senki sem látogathatott el a művésznökhöz, hogy nekik udvaroljon. De másrészt a női féltékenységtől sem kellett félnie, mert önként tartózkodó magatartása majdnem lefegyverezte azt.

A színházon kívül igen egyszerűen eltözködött, gondosan ügyelve arra, hogy senki figyelmét magára ne vonja és úgy látszott, hogy minden közönyös reá nézve. Ha Delaunayné, kinek a zsörtölődés második természetévé vált a londoni időjárás vagy a fia hálátlansága miatt panaszkodott — és ez volt két kedvenc témája — Pauline szórakozott feleleteket adott neki, sokszor össze is zavarva a tárgyakat. Ha Delaunayné azt mondta: „Ez a fiu hónapokon át nem gondol ránk”, megessett, hogy Pauline azt felelte „Dél felé majd elválík.” Vagy pedig ha Delaunayné így szólt: „Már megint ez az utálatos köd!” Pauline gépiesen ejtette ki e szókat: „Alapjában még is jó szíve van”.

— Ez a figyelmetlenség boszantotta Delaunayné.

— Nem is hallgatsz rám, egészen más dolgokra gondolsz. Azt hiszed talán, hogy nem tudom, mire gondolsz?

Tehát észrevehető volt? Valóban, igen! És mindig is észrevehető. Igaza volt a régi költőnek, ki mondta:

„A rejtett bu az arcra ül ki...”

Az arcra ül ki és ezer más módon árulja el magát. A karok erőtlenségű lógnak le, élettelenek, bátoratlanok; a kezek reszketve bahrálnak a holmikkal, anélkül, hogy valójában hozzájuk nyulnának. Sokáig marad a test egy helyzetben, mozdulatlanul, mialatt a gondolkodás szinte fennakad, csak egy eszmén rágódva folyton: „Ő nincs többé itt s vele mindenem elköltözött.”

Ifolytatás következik.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 19-én.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőségek', 'Részvények', and 'Külföldi vállalatok'. Each entry lists the instrument name, its price in 'pénz' (money) and 'árú' (goods), and other relevant details.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. szeptember 20-án.

Table listing theater programs for 'NEMZETI SZÍNHÁZ', 'MAGY. KIR. OPERAHÁZ', 'NÉPSZÍNHÁZ', and 'VIGSZÍNHÁZ'. It includes play titles, cast members, and performance times.

Table listing theater programs for 'MAGYAR SZÍNHÁZ' and 'BUDAI SZINKÖR'. It includes play titles, cast members, and performance times.

Színházi műsorok.

Table showing theater schedules for various venues: Nemzeti Színház, M. Kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, and Budai Szinkör. Columns include the day, play title, and cast members.

Advertisement for 'A Kőbányai Király-Sörfőző' (The Kőbánya Royal Brewery) featuring 'Malátasör' (Malt Beer) and 'Legkellemesebb üdítő-ital' (Most pleasant refreshing drink).

Advertisement for 'Iskolakönyvek és egyéb műveket' (School books and other works) by Rozsnyai Károly IV., located at Museum Street 15.

Advertisement for 'Csak fiatal embereket' (Only young people) featuring 'a párisi dr. Boiton Injektio Oriental' (the Parisian Dr. Boiton Oriental Injection).

Advertisement for 'Fontos önvédelemre' (Important for self-defense) featuring 'Bull dogg-Nemesio' (Bulldog-Nemesio) and 'FÖLDESSY L.' (Földessy L.).

Advertisement for 'FOGAK' (Teeth) by 'Fogorvos dr. NEUFELD' (Dentist Dr. Neufeld), located at Kossuth Lajos Street 4.

Advertisement for 'Finom női fehérműveket és menyasszonyi kelengyéket' (Fine women's white goods and wedding trousseaus) by 'Kanitz Ferencz és Tsa' (Kanitz Ferencz and Co.), located at Kossuth Lajos Street 11.

POLGÁR SÁNDOR

egyetem. gyakorlott orvosi mű és kőcsész
BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja dusan felszerelt rak-
 tárárt saját gyártmányu orvosi,
 sebészeti és betegápolási tar-
 gyakban.

Saját találmányu. magy. kir.
 szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő,
 háskötő, görcsér elleni gum-
 mihariznya, orthopaedia-kö-
 szülékek, műlábak s kezek stb
 Valódi francia előlégessé-
 gek F. Berguerand fils párisi
 gyárából. 9438
 Részletes képes árjegy-
 zék ingyen és bérmentve.

K **MIKSZÁTH KÁLMÁN**
atáanghy-Naptár-a
 1899-re,
 melyet az ORSZÁGOS HIRLAP elő
 fizetői ingyen fognak megkapni
 hirdetések közlésére a legalkalmasabb.
 Hirdetéseket elfogad:
 az Országos Hirlap kiadóhivatala
 VIII. ker., József-körút 65. szám.

A legjobb
hangszereket
és hurokat
REMÉNYI
MINÁLY
 a m. k. zene-
 akadémiá
 szállítójánál
 lehet beszerezni.
 Bpest, Király-utca 42. sz.
 Javítások kezeség mellett.
 Képes árjegyzék ingyen és
 bérmentve.

Mindenemű ócska
ajtók
ablakok
 mérő után, teljesen befalazásra
 elkészítve, olcsón kaphatók
Temesváry Géznál
 Budapest, Ujvárs-tér 4.
Makulatura-
papír
 olcsón kapható
 Bővebbet a kiadóban.

TITKOS BETEGSÉGEKET,
 húgyvesztéseket és sebeket, az énfertőz-
 tés utóhatáit, az elgyengült férfere-
 léseket, a bajkór utókövetkezményeit, nőknél
 a hóherlyást, bármennyire idülték is, vala-
 mint mindazon női betegségeket, melyeknek
 a magtalanág egyik fő okozója és bűnbeteg-
 ségüket gyógyítja új gyógymód szerint, biztos
 sikerrel, gyorsan és olcsóan.

Dr. GARAI ANTAL
 orvos-, sebész-, szemész- és arztárszabó v. cz. kir. oszt.-főorvos
 Budapest, Belváros, IV. ker., Klyó-utca 1. szám.
 II. emelet. Bejárat a lépcsőnél.
 Rendel naponta délelőtt 10 órától egész délután 4 óráig, este
 7 órától 8 óráig.
 Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógy-
 szerekről is gondoskodva lesz.
Röknök klórua vérterem.
 Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál
 megrendelhető:
NÉPSZERŰ UTNUTATÓ.
 Már a 12-ik kiadásban megjelent a nemzeti betegségek és ezek
 észlelési gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 ir. 50 kr., most
 csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ir. be-
 küldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett.
 A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemzeti éle-
 tvesedés. III. Az énfertőtlenítés az éleli magtalanágok IV. Húgy-
 vesztésártritisz és húgyvesztésű betegségek. V. A bajkór (síphiis), VI.
 A hóherlyás. VII. Elgyengült férfere. VIII. Női magtalanág.
 IX. Az ivarszervek megbetegedések kórtan-és gyógytana.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhi-
 vatalában
 VIII., József-körút 65.

Jókai Mór
 összes művei nemzeti kiadása
100
KÖTET
Diszes kötésben 250 ft
90 kötet már megjelent
 Ez év folyamán a nagy munka teljesen elkészül

Beszerezhető csekély havi részletfizetésre is,
 áremelés nélkül

Az eddig megjelent 9 sorozat, illetve 90 kötet összesen
 1787 1/2 nyomtatott ívet tesz ki a következő tartalommal:

1. Erdély aranykora.	A debreczeni lunatikus	65. Egy hírhedt kalandor.
2/3. Törökvilág Magyaror- szágon I/II.	85. Szélesend alatt. — Az élethől elvesve.	66. Szabadság a hó alatt.
4/5. Egy magyar nábob I/II.	36. A magyar előidőkől. Egy asszonyi hajszál.	67/68. Szeretve mind a vérpádig I/II.
6. Kárpáthy Zoltán.	37. Novellák.	69. Még egy csokrot.
7. A jancsárok végnap- jai. — Fehér rózsza.	38/40. Színművek. I/III.	70. Egy játékos, a ki nyer.
8. Hétköznapok.	41. Szeretlem bolondjai.	71/72. A löcsei fehér asz- szony I/II.
9. A régi jó táblabírák.	42. Fekete gyémántok.	73. A három márványfej.
10. Csataképek a magyar szabadságharczából.	43/44. Eppour si muove. És mégis mozog a föld. I/II.	74/75. A kiskirályok. I/II.
11/13. Dekameron I/III.	45—46. Az arany ember. I/II.	76. A tengersizemű hölgy.
14. Árnypékek.	47/48. Enyém, tied, övé. I/II.	77/78. A lélekidomár I/II.
15. Szegény gazdagok.	49. Virradóra.	79. A gazdag szegények.
16. Népvilág.	50. Föld felett és víz alatt.	80. Rákóczy fia.
17. Politikai divatok.	51. Rab Ráby.	81/82. Fráter György I/II.
18. Szomorú napok.	52/53. A jövő század regénye. I/II.	83. Péter Péter. — Asz- szonyt kísér.
19. Véres könyv.	54/55. Az élet komédiásai. I/II.	84. A özigánybáró. — Minden poklokon ke- resztül.
20. Délvirágok. — Oceánia.	56. A Damokosok.	85. Nincsen ördög. — A Magláy-család. — A ki holta után áll bosszút
21. Hangok a vihar után.	57. Szép Mikhál.	86. A fekete vér. — Lenczi fráter.
22. Vadon virágai.	58. Targallyak.	87. A két Trenk, Trenk Frigyes.
23. Erdélyi képek.	59. Egész az északí pólu- sig. Ki a szívét a hom- lokán hordja.	88. Sárga rózsza. — A Krao. — A három- királyok csillaga.
24. Új földesur.	60. Bálványos vár.	89. Magneta. — Tégy jót.
25. Milyenek a nők. — Milyenek a férfiak	61. Megtörtént regék.	90. De kár megvétni.
26/27. Egy az Isten. I/II.	62/63. A kik kétszer hal- nak meg. I/II.	
28. Mire megvéntünk.	64. Görögütz.	
29/30. A köszívü ember fiai I/II.		
31. Az elátkozott család.		
32/33. Névtelen vár. I/II.		
34. Felfordult világ. — Észak honából. —		

A munkát megrendelni kívánó tisztelt olvasóink szíveskedjenek az alábbi rendelő-
 lapot levélben és kitöltve lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest előfizetési felhívást bocsát ki a
JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEI NEMZETI KIADÁSA
 című műre, mely 100 kötetben, 2000 íven, erős papíron, szép nyomással, nyolczadrét alakban, kötetenként
 átlag 20 ívvel rendkívül diszes vászonkötésben jelenik meg.

Előfizetési feltételek: Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadásából eddig 90 kötet jelent meg.

— Az egész mű ára diszes vászonkötésben 250 ft. —

3 részlet havi részletfizetés mellett szállítatik az első 10 kötet	7 részlet havi részletfizetés mellett szállítatik az első 60 kötet
70	70
80	80
100	100

A további kötetek a teljesített részletfizetések arányához képest, illetve 10—10 részlet befizetése után egy
 újabb 10 kötetből álló sorozat.

A részletek a szállítástól kezdődően minden hó 1-én a R. T. Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénz-
 társaságánál Budapestben fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítetté nem. A részletek be nem tartása esetén a foly-
 tatlagos kötetek a részletek pótlására visszatartatnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll a portó-
 költség hozzájárulása mellett postai meghívással beszerezni. A részletek be nem tartása esetén a részletek fizetési kedvezmény meg-
 vonásának és az egész mű vételára esedékessé válhat. A gyűjteménynek a befizetett részletek által meg nem fedezett része a részvényt-
 ársaság tulajdona marad.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul vevőnk és ezek alapján megrendelem a fentnevezett munkát 250 ft-nyi vételárért, a
 teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi... ft-os részletekben a rendeltetés keltétől kezdődően, Budapestben.
 a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságánál és kérem az első... kötet megküldését.

Lakhely és kelet: _____
 Név és állás: _____
 Tisztelettel aláírva: _____

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűk öli szedve 4 krajczár.

Hia a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegzetek is fizetendő. — Csélesztár az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körut 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **özv. Balasovits Györgyné** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos.** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már.** dohánytűzde
- IV. „ Farsich-bazár **Déval Józsefné.** dohánytűzde
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Kemetsch A. J.** dohánytűzde és újságárda
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **Löwinger Gyula.** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos.** dohánytűzde
- V. „ Váci-körut 6. szám **Moreno Janka.** dohánytűzde
- V. „ Sipót-körut 22. szám **Wollák Zsigmond.** dohánytűzde
- VI. „ József-körut 54. szám **Breuer nővérek.** dohánytűzde.
- VI. „ Andrássy-ut 48 szám **Kohanczy Ilona.** dohánytűzde
- VII. „ Erzsébet-körut 50. szám **Helsler Rózi.** dohánytűzde
- VII. „ Erzsébet-körut 7. szám **Frad J.** dohánytűzde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. **Sopronyi V.** dohánytűzde.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségeesen megadatnak.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

LEVELEZÉS.

- Je cherche** la connaissance d'uné jeune demoiselle parlante le francais pour la conversation et correspondance. Lettre — peut étre avec photographie — indicante un rendez vous prié sub „Francois“ à l'expedition. Discretion parfaite. 6286—1
- Intelligens,** fiatal, szép leány ismeretség hiányában, ezton szeretne megismerkedni egy jóállású fiatal emberrel. Leveletet a kiadóba kér „Elvira“ jelige alatt. 6246—1
- Rózsika és Gizike.** Kedves sorait ma vettük és igen sajnáljuk, hogy oly távol vannak tőlünk. Kérjük, hogy legközelebbi sorait e lapba méltóztassanak közölni, melyre mi külön-külön egy hosszú levélben válaszolni fogunk és addig is vagyunk kezességűk, Á és Á. 6264—1
- Alvinkám.** Még most is haragszol rám! Ugyan kérlek felejtse el az egész dolgot és írd meg, hogy mikor tehetem tiszteletemet. Számítánszor csókollak. 6276—1
- Mennyország.** Kérlek, hogy szerdán okvetlen hozzam jöjj. Okát majd megmondom. Csókol Niobe. 6282—1
- Kerülni.** Mindenekelőtt kérlek, hogy ne haragudj, hogy ezt a megszólítást adtam, de hídd el szám, hogy ezt mind a „szerelem tévé.“ Gyere be edes mindennap. Sok mondani valóm van és sok sok változás. Csókol M. 6280—1

HAZASSÁG.

- Nősülni** szeretnék, kellő ismeretség hiányán ez uton kívánnék egy jó családbeli izr. vall. szép teánnyal ismeretséget kötni, kinek 8—10.000 ft készpénzhozománya van. Komoly ajánlatok ismeretlen 29- alatt e laphoz címzendők. Diskréció biztosítva. 6154—2
- Fiatal** kereskedő, kinek a fővárosban egy igen jól menő üzlete van ismeretség hiányában ez uton szeretne egy tisztességes, csinos, fiatal leánnyal megismerkedni. Egy-kétezer frtra reflektál. Levelet a kiadóba kér „Fiatalság“ jelige alatt. 6278—2

ALLÁST KERES.

- Jrodai munkákban** igen ügyes kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot jó sikerrel végezte és szép írása van, állást keres. Címe a kiadóhivatalban. 6265—3
- A női divat** szakmában jártas kereskedősegéd, ügyes eladó és kirakatrendező, állását 1. évi október 1-én változtatni szándékozik. Szíves ajánlatokat „Törekvő“ jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 6254—3

100 koronát adok annak ki, nekem hivatalsszolgai vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél, esetleg óvadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 6224—3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot ki a kereskedelmi szaktanfolyamot nagyob künő eredménnyel, a gép- és gyorsírásban jártas, sürgösen keres irodai állást szerény igényekkel. Címe a kiadóban. 6194—3

Tanítójelölt ajánkozik házi tanítónak intelligens családhoz, ki e téren nagy jártassággal bír és a héber oktatásban kiváló tehetsége van. Igényei szerények. Cím a kiadóban. 6114—3

Okleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kinek tünő bizonyítványokkal rendelkezik órák adására, esetleg félnapra ajánkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóban. 6118—3

Házgondnoki állást keres egy nős keresztény hivatalsszolgá. Kiváratra óvadékok is adhat. Megkereséseket „Gondnok“ cím alatt kér e laphoz címezni. 6226—3

Kiszolgált honvédörmeester az összes irodai munkákban jártas, szép kézírással, gyors fejszámoló, alkalmas irodai vagy raktárnoki állást keres. Szíves ajánlatok „Honvéd“ cím alatt a kiadóhivatalba intézendők. 6244—3

ALLÁST KAPHAT.

Jrodaszolga, ki már ily minőségben alkalmazva volt, 45 frt fizetéssel felvétetik. Ajánlatok „Társaság“ alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6238—4

Kertész, ki már nagyobb gazdaságokban volt alkalmazva, mazva, kerestetik egy uradalomhoz. Ajánlatokata fizetési igények megjelölésével „Önálló kertész“ jelige alatt. 6274—4

Kisasszony, ki németül és magyarul jól sztenografiál, a gépirászatban jártas, egy nagy üzletbe 35 frt fizetéssel felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők „Biztos állás“ címen. 6204—4

Igazgató felvétetik egy elsőrangú vállalathoz. 7000 frt óvadékkal, 1200 frt fix fizetés és személyes szükségleteinek uri módon való kielégítése mellett. A lellár 70—80.000 frtot képvisel, mit kezelés végett át kell venni. Ajánlatokat „Igazgató“ címen továbbít a kiadóhivatal. 2023—4

OKTATÁS.

Bölcsészethallgató nevelői, vagy correpetitori állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2027—5

Czimbalom-tanítónő ajánkozik, tanít a legkisebb tünőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 6694—5

Német és francia nyelv oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbeli megkeresések „Német-francia oktató“ alatt továbbít a kiadóhivatal. 6094—5

Prof. parisien Conversation française-anglaise, 10 lecons fl. 5., lecons particuliers á des dames distinguées. Adresse á l'Expédition. 6196—5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Címe meg tudható a kiadóhivatalban. 6074—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Ujpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Cím a kiadóhivatalban. 5268—7

A Cságymányoson, valamint Agyal földön Szent László-uton és Pelmeházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5402—7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a kör vasut közvetlen közelében egy 12000 négyzetgööl nagyságu ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256—7

ELADÁS.

Butorvevőknek, melőbb szükségletükéi borzozik és becses figyelmébe ajánljuk Nemes és Lengyel butorraktárát, Belváros Kecskeméti-utca 6. hól mindennemű butorok egyszerű és ártos kivitelben találhalmozott raktár miatt bámulatos olcsó áron eladotnak. 6931—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Cím a kiadóban. 2088—8

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Címe a kiadóban. 6210—3

Jrodaszolga, két darab, az egyik 160, a másik 140 centiméter hosszú, mindenk 7. hókos olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6050—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1878—1883-iki évfolyamaimagvetelre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

Zongora, jó szerkezetű, olcsó árban vételre kerestetik. Eladni szándékozó tudassa címét „Zongora“ címen a kiadóhivatalba. 6134—9

10 vagy 15 frtért szeretnék venni egy használt, de még jó karban levő varrógépet. Címem a kiadóhivatalban. 6286—9

KIADÓ SZOBÁK.

Zeljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körut és a Bercsai-utczához. Cím a kiadóban. 5914—10

Jgen szépen butorozott szoba teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 6144—10

Élső, emeleti utcai szoba, csinos butorozattal, külön bejárattal kiadó. Cím a kiadóban. 5970—10

Elegáns utcai szoba a József-téren, fürdőszoba használattal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6242—10

Jozsef-utczában egy csinosan butorozott szobába társ kerestetik igen olcsó ár mellett. Cím a kiadóhivatalban. 6240—10

Zerez-köruton, az Andrássy-ut közelében, egy kis butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 6272—10

A Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 6144—10

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu pálinkamérés kerestetik megvételre, lehetőleg munkás vidéken, és lakással egybekötve. Ajánlatok M. K. jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 6256—11

SZOBA KERESTETIK.

Épícsőházba nyiló szobát keres egy fiatal ember a József-köruton az „Országos Hirlap“ közelében havi 18—20 forintért. Ajánlatok B. C. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6188—12

A Ferencz-városban egy tiszta utcai szobát keresek intelligens családnál, esetleg teljes ellátással. Ajánlatok az ár megnevezésével „Jó lakó“ alatt kéretnek a kiadóba. 6132—12

Jgen ügyes varró ajánlja magát a t. hölgyeknek. Címe a kiadóhivatalban. 6264—18

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utczára nyiló nagy pincze is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6164—13

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évibér 500 frt. Cím a kiadóban. 6002—18

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma rendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár“ jelige alatt. 6262—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, regénynek, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy boltheiyiség a József-körut legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706—17

Kerékpáriskolának, könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcai helyiség, 12 nyílással az utczára, a vígszínház tőszomszédságában, azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 5848—17

KÜLÖNFÉLE.

Közhögésnél, rekedtségnél vagy 80 krért Réthy-féle Pémetéfé-czukorkát. 1837—18

Tisztességes nő lakást és teljes ellátást kaphat a József-körut közelében intelligens családnál. Cím a kiadóhivatalban. 6250—18